EDITURA UNIVERS

Giuseppe Brunamontini s-a născut în 1926 în provincia Le Marche. În prezent trăieşte la Roma unde publică în diverse reviste şi gazete articole de popularizare ştiinţifică.

Prozator prestigios, Brunamontini este deţinătorul premiilor literare „POZZALE" (pentru o povestire) şi „CONI" (pentru romanul CERUL DEASUPRA TRIBUNELOR -- 1967). În 1969 a publicat romanul ULTIMUL ACT.

Lei 3,50

158

1971

GIUSEPPE BRUNAMONTINI

CERUL DEASUPRA TRIBUNELOR

GIUSEPPE BRUNAMONTINI

CERUL DEASUPRA TRIBUNELOR

COLECŢIA MERIDIANE

Coperta: *ION BĂNULESCU*

GIUSEPPE BRUNAMONTINI
IL CIELO SULLE TRIBUNE

Giuseppe Brunamontini

Cerul deasupra tribunelor

In româneşte de

Mircea Fodoreanu

Editura UNIVERS

Bucureşti — 1971

Intreprinderea Poligrafică „Informația"
Coli tipografice 4,50, comanda 315

I

ÎNTR-O ZI, la fabrică, vine maistrul Mancinelli și zice cu glas tare :

— Hei, este-ntre voi vreun fondist ? Care ești fondist ?

— Eu.

Îmi aruncă o privire și zice :

— Nu prea văd să ai picioare lungi.

Nici nu aveam picioare lungi. Dar i-am răspuns :

— Ce să-i faci. Prin salopetă nu se vede așa, una-două. Și-apoi, unde scrie că-i musai să ai picioare lungi ca să fii fondist ?

Stătea la îndoială, ce să aleagă din ce-i spusesem, una ori alta. Întrebă :

— Ce curse faci ?

Na ! Habar n-aveam ! Spusei :

— Cîte puțin din toate.

— Cinci mii ? face el.

— Bine-nțeles, spun eu.

— Hai să facem o probă, zice.

— Și cu atelierul ce fac ? Am de lucru.

— Ești învoit, spuse maistrul Mancinelli. De cîte ori lipsește cineva pentru antrenament, e învoit.

— Bun, zic, dacă-i așa, să mergem.

În povestea asta mințisem chiar de la primul cuvînt. Știam așa, din auzite, că fondiștii sînt alergători ; încolo, habar n-aveam de nimic. Dar vezi că voiam să chiulesc de la atelier. Pentru că un ucenic mecanic, deși trebuie să se specializeze în diferite operații, nu poate sta șase luni la ajustaj ! Opt ore pe zi, să tot tragi la pilă. Degroșare, control la milimetru ; finisare, control cu șublerul ; pilire la unghi de patruzeci și cinci de grade ; calibru simplu, calibru păsuit, micrometru ; te-apucă nebunia. Șase luni opt ore pe zi, cîte ore fac ?

Și pe deasupra, să-l mai auzi și pe Mocci, maistrul atelierului, proțăpit lîngă menghină și bombănind :

— Ai să vezi că pînă la urmă o să-ți placă. Ai să vezi că pînă la urmă o să-ți placă — exact ca o pilă de degroșat cînd tragi tare pe fontă.

— Cred că te cam înșeli, meștere, îi răspundeam.

Omul acesta își scotea sufletul cu ucenicii. Spunea :

— Nici dracul n-o să te mai urnească de la pilă, după ce ai să-i prinzi gustul. De-ai ști tu cîți am văzut ca tine ! Principalul e să înveți să pilești ca lumea.

Mancinelli, de fapt, era șeful atelierului de strungărie ; dar se ocupa cu echipa de atletism a întreprinderii.

M-am dus la spălător să mă schimb. Tocmai atunci trecu pe acolo un ucenic și-mi aruncă :

— Oho, fondistule ! O să ne prăpădim de rîs cînd vei alerga tu.

— Vezi-ți de treaba ta ! îi răspunsei.

Care va să zică, „cinci mii" înseamnă cinci mii de metri, adică cinci kilometri de parcurs tot într-o fugă. Dar mai întîi a trebuit să ajung în trap întins la stadion, la mai bine de un kilometru și jumătate de fabrică, fără a mai pune la socoteală ocolul pînă acasă, pentru a-mi lua pantofii de sport.

Abia am apucat să mă dezbrac și am ieșit pe teren, lîngă tribuna centrală. Mai erau și alții la antrenament. M-an dus lîngă maistrul Mancinelli.

— Ce mai chiloți, spuse el.

— Care ? întrebai.

— Ai tăi. Nu ai negri ?

— Da ce, sînt în doliu ? De obicei port colorați și vărgați.

— Negri-s mai buni, și nu cu șliț, zevzecule. Sau albi. Să-ți intre bine-n cap.

Știți cum e cu un începător ? Toți stau cu ochii pe el. De aceea, nedezlipindu-mă o clipă de lîngă maistru, mă sileam să-mi iau o înfățișare cît mai gravă : drept, cu mîinile în șold și cam umflîndu-mi pieptul. Cu capul sus, mă uitam departe, de parcă aș fi cercetat zarea. Într-un cuvînt, țineam să par dacă nu chiar născut în arenă, dar că cel puțin petrecusem cîțiva ani buni pe stadion.

— Hai, zise maistrul, încercăm o cursă de cinci mii ?

— Să-ncercăm. Doar de-aia am venit.

— Bun.

Se uită la cronometru și adăugă :

— Startul e în partea cealaltă. Se fac douăzeci de ture, iar sosirea este în fața tribunelor. Fii atent cînd îți dau plecarea, că înregistrez timpul.

M-am dus la linia de pornire. Ceilalți se adunară să privească.

— Gata ? răcni maistrul de la tribună.

— Gata ! urlai.

— Fugi ! strigă el.

Pornii. Pac, pac, pac, pac, pac. Alergam de mai mare dragul. Încă nu împlinisem șaisprezece ani și pînă atunci alergasem și eu așa cum face fiecare, adică mă fugărisem cu băieții. Fără motive atletice : goneam ca să scap ori ca să prind. Sau cînd suna sirena prima oară, iar eu eram încă în pat și în zece minute trebuia să fiu la întreprindere la mai bine de un kilometru.

Dracu să mă ia, că bine mai alergam ! Pac, pac, pac, pac. Zburam, și mai multe nu.

Din tribună, cu cronometrul în pumn, maistrul urlă :

— Hei ! O s-o poți ține tot în ritmul ăsta ?

Eu de unde să știu ?

— Văd eu ! strigai, fugind mai departe.

La a patra trecere maistrul zbieră :

— Patru ture. Îți mai rămîn opt.

Simțeam că nu mai pot. Făcui iute o socoteală. Patru ori patru, șaisprezece : o mie șase sute de metri ; încă două sute de metri de la plecare pînă la prima trecere prin fața tribunei, fac o mie opt sute. Aproape doi kilometri. Mai aveam trei și ceva.

Începui să încetinesc la curbe și în locurile unde știam că maistrul nu mă poate vedea bine ca să-mi aprecieze viteza. Dar cu asta nu cîștigam mare lucru. Atunci, cum el nu mai era atent, încetineam chiar pe segmentul drept din partea opusă tribunei. Degeaba ! „Pe unde scoți cămașa ?“ gîndii.

Pînă în acel moment, deși nu m-a învățat nimeni ceva precis, încercasem să aleg cît mai frumos ; chiar cu un stil anume, credeam eu. Acum însă, mai rău decît un sac de cartofi : de cîte ori atingeam pămîntul cu un picior mi să părea că nu-l voi mai putea dezlipi de pe pistă ca să fac pasul următor. Parcă s-ar fi înfipt, parcă zgura pistei s-ar fi prefăcut în nisip, iar eu, pe deasupra, aș fi devenit teribil de greu.

Fugeam cu dinții strînși, nădăjduind că nu se va băga de seamă nimic. Cînd întîlneam privirea cuiva lungeam pasul. De răsuflare să nu mai vorbim. Nu apucam bine să sorb o gură de aer, prea rece pentru mine, că-l și scuipam afară încins, de parcă ar fi fost abur fierbinte.

Maistrul mă urmărea sever cu privirea. Cînd eram la jumătatea turei a opta, poticnindu-mă pe porțiunea opusă tribunei, luă un megafon și strigă :

— Voinice, mai trage-ți fundul ăla. Să nu începi să alergi șezînd.

L-am tras cît am putut. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, putea măcar să observe și să mi-o spună cînd treceam pe lîngă el.

Aş, ţi-ai găsit, la pasajul următor mă ocărî :

— Nu zvîrli din picioare : întinde pasul bine înainte. Nu înapoi. Tu parcă nu alergi, parcă te-alungă cineva din urmă.

Cînd începeam a noua tură, părea gata să sară peste parapetul tribunei. Iar mie îmi vîjîiau urechile de parcă mi-aş fi lipit de amîndouă cîte o scoică din cele mari. El începu iar să zbiere :

— Pasul. Reglează-ţi pasul ! De ce naiba faci unul lung şi unul scurt ! Şi vîrfurile picioarelor ţine-le spre înăuntru, altfel cum vrei să-ţi iei avînt cu toate cele cinci degete ?

Sfîrşii a noua tură. Încă trei, şi gata. O frumuseţe de cursă de opt sute de metri. Picioarele mi-erau înţepenite şi nu le mai puteam mişca decît din articulaţia femurului. Totuşi alergam înainte, în virtutea inerţiei.

Maistrul strigă :

— Lungeşte pasul. Şi fă cîteva sprinturi.

S-a ţicnit de tot ? Dar încercai să lungesc pasul. Să-i fac sprinturile ; ca un alergător epileptic. Două sau trei cu totul : străbăteam în galop vreo douăzeci de metri, apoi iarăşi încetineam.

Pînă la urmă, oricît îmi părea de necrezut, sosii la finiş. Pe ultima sută de metri fugii cît puteam de iute.

La linia de sosire, maistrul blocă cronometrul. Spuse :

— Douăzeci şi unu de minute şi două secunde. Un timp ruşinos pentru un fondist.

Pista mi se legăna sub picioare şi abia mă ţineam să nu cad.

— Dar n-aveam antrenament, îngăimai, şi-apoi, doar n-a fost concurs.

Mă privi cîteva clipe. Apoi rosti :

— Bine, dar acum nu sta pe loc. Mai fă un tur-două, să nu rămîi înţepenit.

Am luat-o din loc. Muşchii picioarelor începeau, cu chiu cu vai, să se relaxeze.

— Meştere, te salut, spusei îndată ce m-am întors.

„Iar acuma, gîndii, nu-mi rămîne decît să mă întind în pat".

— Cum ? Ce-ţi veni ! Nu, nu ! Cinci mii a fost aşa, ca probă, şi văd că merge. Dar acum trebuie să faci şi un pic de gimnastică.

— Adio ! exclamai. Apoi mă pomenii întrebînd : Ce să fac ?

— Du-te acolo, cu ceilalţi.

Intrai în cerc şi începurăm exerciţii de respiraţie : ne umpleam plămînii cu aer şi-i goleam ritmic, deschizînd braţele cu o smucitură în afară şi închizîndu-le apoi uşor în faţă ca pe o carte. Respiraţia mi se mai linişti, nu mai gîfîiam, şi fu o plăcere cînd ne apucarăm de gimnastică variată, pînă la figura aceea care se execută cu ceafa bine proptită pe pămînt, cu trupul înălţat în aer, pedalînd spre cer.

Pe neaşteptate, maistrul strigă în megafon :

— Facem cîteva porniri, facem cîteva porniri, facem cîteva porniri.

Aşa că făcui şi pornirile. Alergai de cîteva ori o sută metri plat. Executai nişte sărituri în lungime. Încercai şi triplu salt. În sfîrşit, săritura în înălţime. Apoi, după aruncarea greutăţii, a discului şi a suliţei, doar pentru a deprinde primele noţiuni, mă dusei cu ceilalţi la duş şi fuga acasă. Era sîmbătă.

— Ne vedem miercuri la teren, spuse maistrul în loc de salut.

— Să sperăm, răspunsei.

II

ACASĂ, cum mă văzu, mama exclamă :

— Ce-i cu tine ?

— Nimic, răspunsei, de ce ?

Şi mă prăbuşii în pat, ca un bolovan, într-un somn greu şi dureros. Prin muşchi simţeam numai noduri care se tot strîngeau.

Urmară cîteva zile afurisite, în care m-am canonit să readuc la dimensiuni normale un trup care, fără-ndoială, se scurtase.

Miercuri parcă-mi era ceva mai bine. L-am întîlnit pe maistru în vestiar.

— Aha, spuse, tocmai mă gîndeam la tine. Azi vei face un antrenament mai uşor. Vreo două ture de pildă, cu cîteva sprinturi de mlădiere.

După aceea fluieră ca să-i facă atenţi pe ceilalţi. Luă un megafon şi comandă :

— Faceţi cu toţii cîteva ture pe pistă. Faceţi cu toţii cîteva ture pe pistă.

Pornirăm. Care cum putea.

— Atenţie la rotirea bustului, strigă maistrul din mers, rotiţi-vă mult bustul, ca să puteţi tăia aerul mai bine.

Pe urmă, gimnastică şi exerciţii felurite. Mie mi se şi părea că sînt deja vechi acolo, poate din pricina durerilor în muşchi.

La plecare, mergeam în grup, cu sacii de sport în mînă. Formam un semicerc, avîndu-l la mijloc pe maistru. Totdeauna avea ceva de povestit.

Înainte de a ne despărţi mă ia deoparte :

— Ai o fată ? Dragoste faci ?

— Păi, zic eu, da.

— Atunci, te rog, las-o în pace pînă duminică, stăruie el, că avem concurs.

— Bine, mormăi. După aia mai vedem noi, nu ?

Seara, meşterul se plimba încoace şi-ncolo prin Piazza del Popolo, ca toţi cetăţenii mai de vază ai tîrgului. În sîmbăta aceea era cu un ins mărunţel şi crăcănat care semăna a jocheu. Eu mă cam grăbeam la repetiţie : dirijorul orchestrei se făcea foc pentru cea mai mică întîrziere.

— Stop ! strigă maistrul şi se opri uitîndu-se la mine, imitat de jocheu.

— Ăsta-i fondist, îi spuse.

— După mutră, ar fi destul de încăpăţînat, opină jocheul.

— Culcă-te devreme astă-seară, spuse maistrul. Mă întrebă : Ce ai mîine la masă ?

— Habar n-am, răspunsei.

— Atunci, ai grijă : să ceri o supă uşoară, dar săţioasă şi o bucată zdravănă de carne.

— Oi vedea eu acasă, ce s-o găsi, făcui.

Pesemne maistrul ne socotea oameni cu stare.

— Nu aşa, spune să-ţi facă, neapărat ; dacă nu, vino să mănînci la mine.

— La revedere, salutai.

Duminică, la stadion, tribunele erau pline de steaguri şi de lume. Meşterul îmi puse mîna pe umăr :

— Să-ţi faci cursa ta. Menţine-ţi ritmul şi nu ţi-l regla după ceilalţi.

— Am înţeles, făcui.

— Primele cinci sau şase ture, chiar opt, ţine-o tot în acelaşi pas. Îţi iei un pas de la început şi îl menţii tot timpul la fel. Simplu, nu ?

— Eh ! răspunsei.

— Apoi, o uşoară tentativă de evadare, ca să vezi cum reacţionează ceilalţi. Încearcă să te ţii bine. Nu ştiu dacă ţi-am explicat destul de clar, mă iscodi el.

— Eh ! făcui.

— La al zecelea tur lungeşti pasul, din ce în ce, pînă la a unsprezecea trecere.

— Ne-am înţeles, meştere.

— După aceea, atenţie la prima curbă, făcu el. S-o iei strîns, cît mai direct şi începe să apeşi pe accelerator. Clar ? Ultimii două sute de metri alergi cît te ţin picioarele.

— Care picioare, meştere ? spusei.

Se uită la mine cam nedumerit ; o sprînceană i se ridică încet, în timp ce colţurile gurii i se lăsară în jos. Dar plecă fără o vorbă.

Aveam chiloţi albi cu dungi subţiri negre pe laturi şi maiou negru închis la gît, dar decoltat la spate şi cu deschizăturile pentru braţe atît de largi că-mi ajungeau la şolduri.

în mijlocul pieptului, insigna echipei cu o mare inițială albă.

Veniră și alți cinci-miiști.

— Nu prea-i cazul să te omori cu firea, pricepi ? spuse unul.

Se vedea cît de colo că nu mă cunoaște. Strînsei din buze și ridicai o sprînceană așa cum făcea maistrul Mancinelli sau ca și cum cineva mi-ar fi sucit gîtul.

— Vom vedea, zisei.

— Ce să vedem ? făcu altul. Noi sîntem înțeleși, să tragem tare abia la sfîrșit.

— Dacă-i așa, bine, spusei. Numai să nu faceți fițe ; că vă trag o scărmăneală de mă pomeniți.

Foloseam cît puteam de multe din vorbele auzite pe stadion de la veteranii echipei.

Bum ! Ecoul împușcăturii mai plutea în aer, cînd noi pornisem în cursă. Eram șapte. Rămăsei în coadă. Ceilalți trăgeau domol. După trei ture, arbitrul de concurs începu să urle :

— Da ce, sînteți la plimbare ? Așa se aleargă cinci mii de metri ?

Era și un ins care la fiecare trecere ridica un carton mare cu număr : turele parcurse. De la un timp, cursa începu să se mai înviooreze. Eu rămîneam în grup, dar oboseam.

La a opta trecere eram tot în coadă. De la marginea pistei, meșterul face :

— Toți sînt gata să crape. Lasă-i în urmă. Fugi ! Fugi !

Șuierai printre dinți :

— Aoleu, meștere, da pe mine nu mă vezi ?

După care încercai să evadez. În cursa de cinci mii numai un nebun sprintează la al optulea tur, ca și cum sosirea s-ar afla la o sută de metri. Eu încercai totuși. De altfel, în condițiile mele de pregătire, puteam miza doar pe o lovitură de teatru : dacă într-adevăr concurenții mei erau gata să crape, asta poate i-ar speria ; dacă însă ar băga de seamă că și eu stau să crăp, mă rog, atunci ar ieși exact pe dos.

Atacai pe exterior. Îi întrecui unul cîte unul pe ceilalți șase, apoi o luai la picior. Galopai așa vreo patru sute de metri, adică pînă la a noua trecere, în ceva mai mult de un minut ; iată, îi lăsasem mult în urmă : pe puțin treizeci de metri.

Deodată lupta se încinse. „Acum explodez ca o grenadă“ gîndii. Nu-i scăpam din ochi pe urmăritori. Cînd unul, cînd altul începea să tragă cu furie. Recîștigau teren. Dar nici eu nu mă lăsam ; refăcui distanța. Lupta mea era absurdă. Dar pentru a învinge, căci îmi băgasem în cap că pot totuși să înving, tactica aceasta îmi părea cea mai bună pentru mușchii mei neantrenați. Și așa, din cînd în cînd țîșneam înainte pentru ca apoi să încetinesc.

Maistrul Mancinelli mă urmărea cu privirea, de parcă purtarea mea ar fi fost cît se poate de normală și ar fi corespuns întru totul prevederilor lui.

— Ești un drac împielițat, strigă el cînd îi trecui pe dinainte.

Părea că abia atunci mă descoperise. Apoi, cu ţigara de foi într-o mînă şi fluturînd-o pe cealaltă, începu să-mi dirijeze eforturile, să mi le dozeze: acum mă potolea, acum mă zorea.

Eram la capătul puterilor. În urechi îmi răsuna un vîjîit ca de avion, iar venele de la tîmple stăteau să-mi plesnească sub presiunea sîngelui care clocotea în ele. Respiraţia nu mai era sincronizată cu mişcările, simţeam că mă înăbuş.

Izbutii să mai termin o tură. Mancinelli, cu ţigara frigîndu-i buzele, aştepta la pasaj. Întinse mîna şi, cu un gest energic, îmi dădu cale liberă.

— Dă-i bătaie! zbieră. Ai cîştigat!

Acum mă clătinam la fiecare pas, cu creierul înceţoşat, cu adversarii gata să mă ajungă. Vedeam lumea din jur ca printr-o ceaţă din ce în ce mai deasă. O paralizie generală îmi bloca ultimele impulsuri vitale.

Făcui o sforţare nemaipomenită ca să sprintez iarăşi. Alergai vreo cincisprezece sau douăzeci de metri ca scăpat din puşcă.

— Eşti un zmeu, striga meşterul din mers.

Ajunsei la curbă. Acolo mă prăbuşii. Respiraţia mi se frînse într-un horcăit. Mă tăvăleam pe jos, sorbind aerul cu gura căscată ca să nu mă sufoc. Buzele mi se umplură de spumă şi nu ştiu ce muşchi mă împiedicau să-mi mişc ochii.

Secătuit de toată vlaga, trupul îmi rămase lungit pe spate de-a latul pistei, cu ochii sticloşi holbaţi în sus.

Pe deasupra mea trecură, ca nişte umbre uriaşe, picioarele lungi şi puternice ale celorlalţi alergători.

III

LA VREO cîteva săptămîni după aceea, maistrul Mancinelli intră în ajustaj și începu o discuție cu maistrul Mocci. Pînă la urmă aduse vorba despre mine și întrebă :

— Cum se poartă băiatul ăsta ?

Eu tocmai trăgeam la pilă.

— Slăbuț, zise maistrul Mocci. Nu-mi face pilirea fină la patruzeci și cinci de grade.

— Se poate una ca asta ? exclamă Mancinelli.

— Uite că da. N-ai crede, spuse maistrul Mocci. Trage cu pila parcă ar cînta la vioară. Ți-e și silă.

— Nu mai spune ! făcu Mancinelli.

— E jale. Dacă într-o zi va trebui să concurăm industria americană sau germană, cu asemenea elemente, slabă nădejde.

Mancinelli făcu o mutră scîrbită. Veni lîngă mine.

— Ai auzit ? zise el. Tu poate nu-ți dai seama, dar e vorba de Germania, de America ; trebuie să te străduiești, nu ? Învață odată pilirea asta fină la patruzeci și cinci de grade.

Se întoarse apoi la maistrul Mocci. Spuse :

— Fără-ndoială că nemții sînt mai tari la mecanică.

— Și la disciplină ! adăugă maistrul Mocci.

Trăgeau din țigările de foi și se plimbau prin atelier, printre bancurile de culoare închisă. Credeam că au terminat cu nemții.

Dar, nu. Îl auzii pe maistrul Mocci spunînd :

— Ce ți-e și cu generația asta ! Am și eu o fată și, crede-mă, sînt foarte îngrijorat. Gîndește-te numai, cum aș putea-o mărita cu unul ca el ?

Continuam să robotesc la menghină și mă simțeam un nenorocit, vai de capul meu.

— Te înțeleg, făcu Mancinelli. Viață amărîtă, ce să-i faci ! Dar pe ăsta lasă-l în seama mea, îi rup eu urechile.

Strigă :

— Ia vino puțin.

Îmi ștersei la repezeală mîinile cu un șomoiog de cîlți și îl urmai. Maistrul Mocci se uită după mine cu ochi bănuitori, în timp ce ieșeam din atelier.

Cum mă văzui afară, izbucnii :

— Să știi, meștere, că eu pe fiică-sa nici măcar n-o cunosc.

— Destul de rău, făcu el și suflă scrumul țigării.

Mergeam prin curte. Din fiecare atelier răzbătea un anumit zgomot de mașini și de muncă. Curțile întreprinderii erau grupate printre hale cîte două și cîte trei la un loc, asemenea unor piese de domino. Aflîndu-te în una din ele, cu greu îți închipuiai existența celorlalte, pentru că erai înconjurat din toate părțile de zidurile atelierelor.

— Mai rău decît o tortură chinezească, spusei ; da' ce, viitorul unui om depinde de pilirea fină la patruzeci și cinci de grade ? Să vorbim pe șleau, meștere : uite, eu, unul, nu-s în stare și pace. Și-atunci ? Ce să fac, să mă sinucid ?

— E un har pe care nu-l au toți, mă încurajă maistrul, distrat, cu care trebuie să te naști. Altfel, e greu să înveți.

Mergeam alături de el cu ochii ațintiți la desenele pavajului.

Îmi spuse :

— Dacă barem ai fi campion, ar putea să nu-ți pese de meserie. Numai că ție îți lipsește ambiția.

— Ce vrei să zici, meștere ?

— Că nu-ti dai silința. Toți se zbat zi de zi să iasă din rînduri ; numai tu, ioc. Parcă nu te-ai sinchisi de soarta ta.

— Chiar că ăsta-i defectul meu !

— Doamne, Dumnezeule, ești la doi pași de linia de sosire și tu pici jos ca o pară mălăiață. Abia începi antrenamentul, că te și apucă somnul. Parcă ai alerga tolănit în pat. Poți să-mi spui cum ai s-o scoți la capăt ?

— E-o adevărată nenorocire, făcui.

— Dar atunci fă ceva, nu ? Posibilitățile tale atletice trebuie abia să ți le descoperi !

— E-n regulă. Voi încerca să arăt ce pot, meștere. Ai să vezi că într-o bună zi ai să fii mulțumit de mine, spusei și mă oprii în mijlocul curții, privindu-l.

El își pierdu răbdarea.

— Doar nu ți-ai băgat în cap că alergi bine ! făcu.

— Dar nici chiar rău, spusei.

— Primul tău defect sînt coapsele : prea groase. În mijloc sînt umflate de parcă ai avea acolo două gălușți.

Mă proțăpii pe picioarele depărtate unul de altul :

— Ești nedrept, meștere ; ia pipăie aici, te rog.

— Pe logodnica ta s-o pui să te pipăie acolo.

— La mușchii coapselor, am vrut să zic ; și bagă de seamă că-i țin relaxați.

— Pentru atletism nu-i nevoie de cremene.

— Apasă, spusei.

Apăsă cu vîrful degetului arătător :

— S-a mai mlădiat, zise.

— Și gălușca ?

— Nu mai este. Ți-a rămas doar pielea. Era și timpul.

Pentru un fondist, meșterul meu și-ar fi dat ochii din cap ; și poate că o revelație l-ar fi făcut de-a dreptul fericit.

Mă antrena cu o grijă deosebită. Îmi cronometra fiecare tură în parte cînd alergam pe cinci mii și își însemna timpul pe care-l realizam la patru sute, la opt sute, la o mie cinci sute și la trei mii de metri. La alte probe, de la săritura în înălțime și pînă la

cursa cu obstacole, mă studia, mă cîntărea, ca şi cînd ar fi trebuit să stabilească pînă la ce punct poate conta pe mine.

Fireşte, aşa se purta cu toţi, la început; cu mine însă, mai mult; spera că într-adevăr iese din mine un bun fondist.

IV

CIUDAT mai era felul în care recruta maistrul Mancinelli forţe noi pentru echipa întreprinderii. Practic, atleţii intrau în echipă fără cea mai sumară selecţie, fără vreun criteriu comparativ şi fără măcar un examen medical; veneau buluc tot felul de pierde-vară, de curioşi. Rar se nimerea vreunul care să ştie ce vrea. Deci, o metodă discutabilă; dar fapt era că, odată intraţi în echipă, mulţi nu s-ar mai fi dat duşi pentru nimic în lume.

Meritul era al maistrului Mancinelli, al pasiunii lui oarbe pentru atletism, pe care izbutea să o transmită întreagă, prin lecţiile lui totdeauna atît de convingătoare.

Stătea în mijlocul pistei, dinaintea tribunelor, iar noi în jurul lui, şi ne explica:

— Schimbarea ştafetei nu-i un lucru uşor. Dacă îşi închipuie careva că-i uşor, se înşală. Pentru că dacă n-o faci cum trebuie se pierd vreo două secunde. Ia daţi-mi băţul.

— Uite-l, meştere.

— Vedeţi? E un băţ, şi nicidecum un buchet de flori.

— Păi cine-a zis că-i un buchet de flori? sări cu gura Pollastri.

— Nimeni; taci şi ascultă, zise Mancinelli.

Şi nu-i nici luminare. De aceea, cînd l-ai apucat nu trebuie să mai fie un obiect străin, ci parte integrantă din cel care aleargă cu el în mînă. Altfel te stînjeneşte.

— Chiar că mă stînjeneşte, făcu Pollastri. Cînd alerg cu o mînă strînsă şi cealaltă desfăcută nu am echilibru.

— Închide-o şi pe cealaltă.

— Nu merge, cu pumnii strînşi. Cu braţele îndoite din cot, însă, şi cu degetele desfăcute, da.

— Grozavă descoperire. Aşa se aleargă, zise meşterul.

— Tocmai, făcu Pollastri.

— Da, numai că la ştafetă trebuie şi băţ. Încolo, e chestie de obişnuinţă. Trebuie să-l apuci puţin mai jos de mijloc; uitaţi-vă. Aşa îl treci mai uşor celuilalt coechipier.

— Pe mine mă încurcă în timp ce alerg, stărui Pollastri, şi nu cînd îl dau. La schimb treaba merge.

— Ba nu! strigă maistrul. Dificultatea este tocmai în momentul predării ştafetei de la alergătorul care soseşte la cel care pleacă.

Meşterul nostru era în stare să vorbească ceasuri întregi despre poziţia unui picior, despre o mişcare din umăr, fără ca măcar o singură vorbă să fie lipsită de miez. Teoria ţîşnea din el, desăvîrşită de-a lungul anilor de experienţă. Erau adevărate lecţii de catedră, însă predate cu arta unui vînzător ambulant. Dar se întîmpla destul de rar ca el să vorbească într-una şi noi doar să-l ascultăm.

Erau mai degrabă convorbiri, o învăţătură continuă şi amănunţită, cu argumente ce se năşteau spontan, asemenea faptelor vieţii.

Se chincea uneori pe pistă şi desena un cerc cu degetul. Făcea şi o tangentă la cerc. Apoi punea degetul în mijloc:

— Voi staţi în centru, zicea; vă luaţi avînt şi vă învîrtiţi lărgind uşurel spirala, pînă ajungeţi să vă rotiţi pe toată circumferinţa. Aici, sloboziţi discul, şi arăta punctul de contact al tangentei.

Într-o zi aduse la teren un cîrnat.

— Unde ţi-e pisica? îl întrebă pe paznic.

— Nu mi-a lăsat vorbă unde se duce, răspunse Isidoro.

— Păcat, zise meşterul, îi adusesem un cîrnat.

— Atunci, să mă duc s-o caut, făcu Isidoro. Dar ce, e stricat?

— Nu, răspunse meşterul.

Şi desfăcu pachetul. I-l vîrî sub nas.

— Păi aş putea să-l mănînc chiar eu, făcu paznicul.

— L-am adus pentru pisică.

— Mă rog, fie, consimţi în silă Isidoro.

Pisica era cam sălbatică. De mirare ce-i venise maistrului. Isidoro căută pisica pretutindeni pe unde avea ea obiceiul să hoinărească.

— O fi pe undeva pe cîmp, spuse el revenind.

Dar pisica stătea tolănită în iarbă, la soare, nu departe de noi. Și noi ne prăjeam la soare. O arătai :

— Uite, meștere, acolo-i pisica.

Atunci Mancinelli legă cîrnatul cu o sfoară lungă și îl aruncă în iarbă. Așteptă pînă ajunse mirosul la nările pisicii. Apoi începu să tragă încet-încet de sfoară. Pisica deschisese ochii și devenise atentă. Adulmecă spre cer și porni fără șovăială după miros.

Lungiți pe burtă cum eram, ne ridicarăm în coate ca să urmărim mișcările maistrului și ale pisicii. Și Isidoro se uita. Pisica deveni bănuitoare și se opri locului : meșterul îi tot trăgea prada de sub nas, de cîte ori era gata s-o înhațe. Mancinelli luă cîrnatul, îl cocoță pe un stîlp al gardului și, cu capătul sforii în mînă, se trase mai la o parte. Se așeză la pîndă.

Pisica își muta privirea cînd la el, cînd la stîlp. Cînd socoti că nu mai este nici o primejdie, se apropie tiptil, uitîndu-se în sus. Încă șovăia, pesemne era stînjenită de privirile noastre pe care le simțea în spate. Dar ispita era prea puternică. Se opri. Își adună labele dinapoi, își ghemui deasupra lor tot trupul. Rămase așa un moment, ca pentru a-și încorda toate puterile, apoi zvîcni în sus.

— Iată, spuse maistrul, asta-i detenta pentru săritura în înălțime.

Abia apucase să tragă de sfoară la timp. Dezlegă cîrnatul și îl puse iar sus. Pisica era cam dezamăgită.

— Mai mult de două ori nu se poate, zise maistrul.

Veni să se așeze lîngă noi. Isidoro, la fel. Dădu aprobator din cap spre pisică. Era grozav de mulțumit.

— Uite, acuma încercăm iar, spuse.

Ne uitam la pisică, atenți la fiecare mișcare. Pînă la urmă, se ghemui ca adineauri și sări. Rămase în vîrful stîlpului ca să-și înfulece prada.

— Nimeni n-ar putea să vă explice săritura în înălțime mai bine decît animalul ăsta, zise meșterul. Și voi, înainte de a executa detenta, ar trebui să vă ghemuiți cît mai strîns, așa cum ați văzut că face pisica. Apoi vă luați avînt, dozat, ca să aveți și mai multă forță, ajungeți la poziția cea mai potrivită și țîșniți în sus.

Din vîrful stîlpului, pisica privea cu ochii mijiți, adulmecînd spre cer.

V

NOAPTEA, meşterul mă striga „Mascagni". Traversam piaţa pustie, luminată din loc în loc de felinare, şi auzeam de după una din coloanele porticului vocea lui puternică :

— Mascagni !

Mă apropiam, ţinînd sub braţ clarinetul în cutia lui.

— Bună seara, meştere, ziceam.

— Ei, ne-am hotărît ? Ori atletism, ori muzică : nu le poţi face pe amîndouă deodată.

— Într-una din zilele astea mă hotărăsc eu, meştere, îi răspundeam.

— Nu aşa. Tot amînînd mereu, ai să ajungi ca Pollastri. Trei ani de pictură, şi acuma-i prea tîrziu ca s-o mai lase. La fel se va-ntîmpla şi cu tine.

— Bine, ziceam. Dar el nu are de mers la repetiţii ca mine.

— Aşa o fi, răspundea maistrul. Parcă poţi să ştii ? S-ar zice că pictura îl chinuie ca un blestem.

— Eu încerc să fac altminteri, meştere. În definitiv, prin muzică îmi cultiv sufletul şi prin atletism, trupul ; trebuşoară bine organizată, îmi pare.

— Ţine minte, băiete, zicea el, cu arta nu-ţi faci decît bătaie de cap.

— La naiba ! Uite că tocmai eu a trebuit să mă încurc cu amîndouă ! răspundeam păşind alături de el prin întunericul nopţii.

— Ce să-i faci ? Se-ntîmplă.

Mă duceam cîteodată la el acasă, mai ciocneam un pahar de vin. Iar cînd era puţin cherchelit, vinul îl făcea să filozofeze. Ziceam :

— Dacă barem aş izbuti să fac o treabă ca lumea pe stadion, mai că m-aş hotărî. Da vezi ce anevoie merge.

— Trebuie să ai răbdare : stofă de campion tu ai, făcea el.

— Crezi ? spuneam.

— Asta tu trebuie s-o crezi.

— Eu trag nădejde, şi gata.

— Şi eu. În alergările de fond există un punct peste care trebuie să treci. Dacă l-ai trecut, treaba e făcută.

— Respiraţia-i cu pricina, ziceam.

— Respiraţia care dă oxigen sîngelui, făcea, dar nu-i numai asta.

— Ce mai este ?

— Toxinele. Toxinele oboselii care ţi se adună în muşchi în timpul unui efort prelungit. Dacă nu rezişti, adio.

— Mai mult mă îngrijorează respiraţia, ziceam.

— Amîndouă sînt legate între ele, făcea el. Dar trebuie să poţi rezista la toxinele oboselii.

— Cum ?

— Trebuie să rezişti. Vine clipa cînd eşti intoxicat ; ei bine, atunci trebuie să rezişti, pînă ce trupul se obişnuieşte cu otrava.

— Nu-mi închipuiam că-i aşa de complicat.

— Nu e complicat.

— Şi totuşi pe mine mă preocupă respiraţia, ziceam.

— Si pe mine. Cu toxinele oboselii ne obisnuim încă de la fabrică. Cu asta sîntem gata deprinşi.

— Nu şi cu pilirea fină, replicam.

— Fă-o şi pe aia, zicea el.

Eu cîntam în orchestra fabricii, şi de multe ori seara, după sport, se nimerea să am repetiţie. Aveam instrument de suflat, un clarinet, în care tot suflam pînă pe la unu sau două noaptea.

Era cîte o bucată pe care trebuia s-o repet şi iar s-o repet de nu ştiu cîte ori, măsură cu măsură, cu un dirijor atît de lipsit de înţelegere, încît îi pedepsea pe elevii de la şcoala de muzică punîndu-i în genunchi pe boabe de porumb sau chiar cu braţele întinse în lături cu cîte o călimară plină pe dosul mîinii. Născocea tot felul de pedepse cît mai crude pentru a le umili sufletul şi trupul.

Pretindea să fii un executant precis şi conştiincios ; dar orchestra fabricii nu era în stare de mare lucru, ceea ce îl făcea să turbeze. La o anumită oră începea să ne pocnească pe toţi cu bagheta, de era prăpăd, nu alta : oricare dintre noi ar fi dat bucuros cu el de

pămînt, garnisindu-l pe deasupra şi cu cîţiva pumni în nas şi peste gură. Dar pot fi rezolvate în felul acesta problemele muzicale ? Îl suportam cu cel mai mare respect pînă se istovea.

Mancinelli spunea :

— Pînă la urmă o să te zăpăcească muzica.

— Ce vrei să zici, meştere ?

— Că te prinzi ca peştele în undiţă. Cu bună ştiinţă, însă.

Era greu să-i intre în cap că, în afara motivelor întîmplătoare, mai putea exista şi nevoia de a împlini o viaţă pe care numai munca în atelier nu izbutea s-o umple. Năzuinţa spre o activitate ieşită din cenuşiul cotidian.

— Orchestra o pot părăsi cînd vreau, ziceam.

— Bun. Totuşi stai.

— Activitatea asta o am dinainte de atletism, meştere.

— Dar tu ce faci în orchestră ? întreba Mancinelli.

— Sînt al doilea clarinet în si bemol.

— Nu, zău ! Şi ai perspective de avansare ?

— Sigur că da. Pot ajunge prim-clarinet.

— Tot în si bemol ?

— Bineînţeles. Tocmai acum ar urma să fiu promovat.

— Groaznică încurcătură ! zicea meşterul.

VI

ÎN FIECARE AN se disputa în regiune un fel de campionat de fotbal pentru amatori, dotat cu o cupă. Participau echipe din satele vecine, de cartier, ale școlilor mari și de la două unități militare cantonate acolo.

De vreo cîțiva ani, directorul ținea morțiș ca și întreprinderea noastră să fie reprezentată și, de fiecare dată, îl însărcina cu treaba asta pe maistrul Mancinelli.

În astfel de prilejuri, meșterul venea la teren cu bicicleta, se dezbrăca, își punea o pereche de chiloți albi ce semănau cu un *tutù* de balerină, ieșea pe pistă și, cu toată seriozitatea, făcea două ture, o cursă de opt sute de metri, cu un pas de toată frumusețea, lung și egal.

Cele două ture erau pentru el ca o pilulă ce trebuia înghițită la sosirea pe stadion. Saluta, în stînga și-n dreapta, dar nu se oprea să discute pînă ce nu termina cursa. Era destul de înaintat în vîrstă și în felul acesta ne servea un exemplu.

Directorul și consiliul de administrație nu voiau să priceapă că atletismul e una și fotbalul, alta. Mancinelli încerca în fiecare an

să îi lămurească, dar rezultatul era totdeauna același.

— Dacă sînt atleți, comenta plictisit directorul, pot bate și ei mingea puțin, la cîteva meciuri. Nu înțeleg de ce te opui.

— Domnule inginer, îi răspunse meșterul cu ultimul prilej, închipuie-ți că îți legi o lanternă la gleznă. Și te apuci să bați mingea, noaptea. Ei bine, semnul pe care îl va trasa lanterna în întuneric va fi semnul pendulului. Adică vei alerga în stil *pendular*.

— Bun, și ce-i cu asta ? spuse directorul. Nu văd nimic rău.

— E ca și cum ai zvîrli din picioare : efortul este inutil și comportă, la viteză, pericolul de a se produce întinderi de mușchi. Jucătorii de fotbal, toți aleargă așa. Excepțiile sînt rare. Cînd alergi cu mingea în picior nici nu este posibil un alt stil.

— Care ar fi acela ?

— Stilul *circular*, ce naiba. Cel bun, în care acțiunea este fluidă, mlădioasă, corectă, cu lanterna care trasează semicercuri.

— Ia stai puțin, replică directorul. Dacă atleții noștri sînt buni alergători, ce să ne mai batem capul.

— Tocmai că avem de ce ! Și un pursînge îl poți înhăma la căruță. Numai că în cazul acesta ne răcim gura de pomană.

— Dragă Mancinelli, hai să fim serioși. Ai dumneata ce ai contra fotbalului.

— Uite, domnule inginer, există în oraș o echipă de fotbal profesionist care participă

cu regularitate la un campionat național. Cum vede un jucător ce promite, clubul sportiv care o patronează încearcă să-l cumpere, pentru a-l exploata ori pentru a-l vinde cu profit. Au și făcut-o, destul de ușor, iar dumneata o știi, cu patru din atleții noștri, cei patru fondiști ai echipei care, acum, au părăsit și fabrica. La treizeci de ani se vor pomeni fără meserie și fără un ban în buzunar.

— Doar n-ai vrea să ne apucăm noi să rezolvăm problemele sportului ! ?

— De ce nu ? răspunse Mancinelli. În ziua de azi poți vedea sute și sute de administrații comunale care, avînd bilanțul deficitar, nu și-ar putea îngădui luxul de a cheltui fără cîștig nici măcar o liră, pentru a întreține o activitate fotbalistică mult prea costisitoare. Fac datorii de milioane, în fiecare an : bani ce ar putea fi folosiți la călirea fizică a cetățenilor printr-o sănătoasă și largă operă de educație atletică a tineretului ; dar care, dimpotrivă, sînt cheltuiți pentru a întreține vreo cincisprezece trîntori, componenții unei mici echipe de mîna a cincea sau a șaptea. Cu alte cuvinte, o echipă fără viitor și care nu-i în stare nici măcar să ofere un spectacol ca lumea. Multe din asemenea administrații au ajuns pînă acolo că au admis mărirea prețurilor de amănunt la carne și la alte alimente, numai și numai de dragul echipei lor de fotbal.

— Dar ce ne privește asta pe noi ! îl întrerupse directorul. Sînt chestiuni de educație, de politică sportivă.

— O politică ce n-a dat roade niciodată. Ce a făcut statul din 1860 și pînă astăzi, adică în mai bine de o sută de ani, pentru o ameliorare, pentru cultura fizică a cetățenilor săi ? Cînd au fost introduse în școli orele de educație fizică, părea că treaba va merge. Însă uite că sălile de gimnastică nu sînt nici acuma decît foste biserici transformate, fără aer, iar profesorii, oameni de strînsură. Ba chiar mai rău. Știu profesori care comandă drepți print-o rîgîială și repaus prin două rîgîieli. Iată fapte ce vădesc năravuri și mentalități larg răspîndite.

Și pe deasupra, stărui Mancinelli, nici nu apucă să apară la orizont o licărire de soluție, că gata, vine fotbalul, ca un opiu pentru popor, ca negura stupefiantelor care întunecă totul. Domnule inginer ! măcar atît, să nu contribuim și noi la agravarea acestei situații jalnice.

— Înțeleg grija dumitale, dragă Mancinelli ; dar eu conduc o întreprindere. Și dacă dumneata nu vrei să primești această sarcină, voi fi nevoit să mă descurc cu altcineva.

— Bine, bine. Văd eu ce-i de făcut, bombăni meșterul.

Așa se face că și de data aceasta, după cele două ture de pistă, Mancinelli aruncă mingea în mijlocul terenului și strigă :

— Trageți cîteva șuturi.

VII

DAR NU ERA Mancinelli omul care să sacrifice activitatea atletică a fabricii pentru fotbal. Aşa că, în ciuda dispoziţiilor date de director, mingea fu încuiată din nou în magazie. Echipa nu putea fi oprită să participe la competiţiile de sfîrşit de stagiune.

Mie îmi revenea o cursă de fond care, mi-era tare teamă, nu avea să fie chiar un triumf.

— Ar trebui să-mi faci patru sute de metri în medie cu 1' 21" şi 6/10, începu vorba meşterul.

Stătea sprijinit cu spatele de reţeaua de sîrmă ce desparte publicul de pistă, cu ochii pe o hîrtie plină de socoteli încîlcite. Părea că nu ştie cum să le mai dea de capăt.

— Patru sute de metri eu îi fac în mult mai puţin, dragă meştere, răspunsei.

Mancinelli îşi săltă pălăria în bătaie de joc :

— Seara bună, făcu.

Mă rezemai alături de el în plasă, ca într-un hamac. Aşteptam lămuriri.

— Nimic nu-i mai rău decît pripeala, conchise el.

— Adică cum ?

— Ziceam că trebuie să-mi faci patru sute de metri în medie cu 1' 21" şi 6/10. Însă de douăzeci şi cinci de ori una după alta.

— N-am decît să încerc, spusei.

— Ia uite la el, cum poţi fi aşa de năuc !

— Nu-s năuc : fac o încercare, şi-o să vedem. E-atît de simplu.

— Da ştii tu oare că de douăzeci şi cinci de ori patru sute sînt zece mii de metri ? făcu el.

— Stai aşa ! Trebuia s-o spui de la-nceput, meştere : zece mii de metri n-am alergat niciodată.

— Din nefericire. Aici e buba ! zise. Tu, cel mult, poţi concura la cinci mii, şi nici măcar de asta nu-s prea sigur.

Ne aşezarăm pe gazon, să chibzuim. Iarba era proaspătă şi deasă.

— Atuncea, ce-i de făcut ? întrebai după un timp.

— De-ncercat, trebuie să încercăm, făcu el. Fie ce-o fi.

După aceea, începui să mă antrenez de zor, cu multă sîrguinţă, dar cu puţină convingere. Pista îmi scrîşnea sub paşi, desfăşurîndu-se ca o pînză fără capăt pe care tropăiam şi dimineaţa şi după-amiaza. Zilele erau totuşi puţine şi truda aceasta părea să aibă un efect mai degrabă dăunător.

Necazurile mele erau tremuratul picioarelor şi scuturăturile electrice în corp, după primele ture ; neregularitatea respiraţiei, pasul greoi, lipsit de vioiciune, de personali-

tate, de avînt. Încercam să alerg un anumit număr de kilometri, pe care îl sporeamn în fiecare zi, şi cu asta, basta. Însă din cînd în cînd o luam la pas, cum fac caii la căruţă, şi atunci totul era zadarnic. Inima îmi păcănea surd între coaste, ca un piston.

Într-o seară, ieşind de la stadion, îi spusei antrenorului.

— Meştere, nu mă poţi expune aşa, la un eşec.

Se opri în loc şi mă privi. Eram aproape de poartă, lîngă una dintre cele două case de bilete. Pe crengile oleandrilor, care împodobeau piaţa, bobocii stăteau gata să înflorească.

— Ce ţi-ai băgat în cap? întrebă el.

— Că nu are rost să-mi ţin toată ziua, bună ziua, bărbia în piept şi să tot dau din picioare. Mai întîi ar trebui să mă antrenez ca lumea şi abia după aceea să încep cursele. A încerca mereu aşa, să macini la kilometri, mi se pare o treabă fără folos.

— Ştiu, spuse el. Mai bine ca mine n-o ştie nimeni.

— Şi-atunci?

— N-avem altă ieşire. Eşti singurul fondist al echipei.

— N-o să fie bine.

— Una ca asta să n-o spui niciodată înainte, făcu. Oricum, tu să nu te laşi pe tînjală.

Pe drum, mă luă pe după umeri:

— Să facem o socoteală, începu el cu nădăjde în glas. Dacă izbuteşti să alergi cu o

medie de 1' 21" şi 6/10 la patru sute de metri, ai parcurge zece mii în fix treizeci şi patru de minute. Ar fi un timp bunicel.

Nu-mi prea venea să-l descurajez. Totuşi:

— Nu m-ai înţeles, meştere. Am zis că n-o să fie bine, pentru că nu ştiu cum se va sfîrşi treaba asta. Aşa că nu-i vorba să mă convingi: eu nu mă dau în lături. Ordinele se execută întotdeauna.

— Mai mult nici nu-mi trebuie, făcu. Restul rămîne pe seama perseverenţei tale.

Mă simţeam foarte legat de el. Mergeam spre casă, unul lîngă altul, ca doi inşi care se înţeleg bine şi ştiu că se înţeleg.

— Eşti optimist, meştere, spusei.

— Nu cine ştie ce, făcu el.

Prezenţa lui îţi dădea un sentiment de siguranţă; asta era. Siguranţă şi conştiinţa posibilităţilor de care, puţin cîte puţin, fiecare îşi dădea seama că poate dispune. Ceea ce avea un efect binefăcător şi asupra caracterului.

Adolescenţa este, adesea, o vîrstă a neliniştii, a nesiguranţei, a complexelor, a problemelor. Pe toate, sportul — mai cu seamă atletismul, care stă la baza lui — le atenuează, le anulează; sau, dacă sînt prea înrădăcinate ori dacă au temeiuri puternice de a exista, le structurează în forme mai puţin grave, orientîndu-le către o anume încredere.

VIII

ÎMBRĂCAT în treningul albastru deschis, şezînd pe treptele tribunei, încercam să descopăr în publicul puţin numeros vreo cunoştinţă, vreun prieten, pentru a-mi pregăti o scuză. Puteam spune că nu mă simt bine şi că totuşi concurez. Nimeni! Afară doar de un coleg de la întreprindere, care comentă :

— Ah, ce mai slăbănog!

Ucenicii aveau faţă de mine o atitudine provocatoare, răuvoitoare. Nu numai că nu dovedeau măcar acea elementară solidaritate de categorie, ci, dimpotrivă, erau încredinţaţi că pentru mine orice prilej era binevenit pentru a mă scoate în evidenţă şi a nu munci la fabrică.

Difuzoarele, ca într-o gară, scandau rezultate, anunţau probe, chemau atleţii la start.

Părăsii tribuna. În vestiar, lepădai treningul, mă îmbrăcai în ţinuta de concurs şi, afară, retrăgîndu-mă într-un colţ, începui să fac salturi. Săream în loc, făcînd în acelaşi timp exerciţii de respiraţie, pentru a-mi încălzi muşchii înainte de cursă. Maistrul mă privea, cu o figură îngrijorată.

Se abţinu de la dăscăleală; abia la plecare îmi spuse :

— Nu eşti tu mai slab decît alţii.

— Vom vedea, făcui.

Pornirăm cu viteză. Nu mai era ca la precedenta competiţie! Ăştia goneau ca nişte locomotive electrice.

Nu mai avea rost grija de a-mi doza, de a-mi economisi forţele ; trebuia să fac pe dracu-n patru ca să rămîn în grup. Nici n-am încercat să evadez. Şi totuşi, ceilalţi se uitau urît la mine, mai cu seamă unul care alerga încruntat, cu un aer de conspirator.

Cînd să terminăm al cincilea kilometru, grupul se împărţi în două. Mă menţinui printre cei şase din frunte. Era o cursă îndrăcită. De la marginea terenului, maistrul Mancinelli observa şi dădea aprobator din cap.

Tăind aerul, îmi simţeam faţa schimonosită de efort şi gîtul înţepenit în tendoane şi vine. Simţeam că foarte curînd aveam să ajung la capătul puterilor. Era absurd deci să alerg mai departe, numai pentru că fiecare pas, fiecare metru în plus însemna un cîştig. Nu poţi alerga numai şi numai cu gîndul la sosire. Şi atunci, la ce bun să mă zoresc în rînd cu ceilalţi? Iată realitatea amară a acelor clipe.

Nu poate fi ceva mai rău decît o frămîntare sufletească, o nelinişte ce se îmbină cu un efort fizic; şi totuşi, mă ţineam încă în grupul fruntaş. Numai că începea să-mi miroasă a sinucidere.

Nu ştiam ce să mai fac de aici încolo. Meşterul se uita la mine cu mîinile în buzunar, să vadă cum o scot la capăt. Semăna cu diri-

jorul orchestrei, cînd cîntam în piață. Trîntea bagheta pe pupitru, își punea mîinile-n șold și ne lăsa de capul nostru. Făcea o impresie grozavă asupra publicului. Firește, cînd era nevoie ne lua iar în mînă, și chiar de păr. Dar pe mine cine să mă îndrumeze acum? Antrenorul n-o putea face. Asta nu era muzică. Și dacă nu mă salva el, mergeam drept la prăbușire. Ori abandonam. Să abandonez, nici gînd. Mai bine muream. Cred că asta, la un moment dat, maistrul a înțeles-o. Cîte gînduri de tot felul nu-i pot trece prin cap unui alergător de cursă lungă!

Acum, creierul, mușchii, răsuflarea îmi erau ca la unul care trage să moară. „Poate acesta e momentul care trebuie depășit, cum spune meșterul", gîndii anevoie, într-un timp interminabil.

De un albastru intens, cerul se rotea ca un vîrtej. Totul se pierdea încet în ireal, în distanțe infinite și întunecate pe care le străbați înfășurat, legat fedeleș într-o pătură; fără putința de a respira și de a te mișca. Mi se părea că alerg singur, prin nălucirea unui peisaj alb, năpădit de o mulțime de tentacule ce-mi împiedicau pașii, mă încleșteau pînă la piept. În sfîrșit, o atmosferă densă, în interiorul căreia navigam, alunecînd ca într-un abis. Poate era mai bine să abandonez.

— Vrei să mă asculți? întrebă un glas.

— Cine-i?

— Nu mă recunoști?

— Ba da, meștere.

— Atunci ține-te, nu te împletici.

— Sigur că da, meștere.

— Vino la vestiar, spuse el.

— De ce, s-a terminat cursa?

— Nu. Dar fă cum îți spun.

— Nu pot, meștere; să termin cursa.

— Dă-o-ncolo de cursă și vino, ascultă-mă.

Îmi vîrî o mînă pe la subsuori, îmi ridică brațul și și-l petrecu pe după gît.

— Las-o baltă. Vino cu mine, zise.

— Sigur că da, meștere. Numai că-mi pare rău de cursă.

Cu el mă simțeam fără grijă. În vestiar, îmi desprinse brațul și mă sprijini de perete.

— Stai drept, îmi spuse.

— Bine, făcui. Se învîrtea casa cu mine. Doar nu-ți închipui că mi-e rău, meștere.

— Nu. Dar stai locului.

Îl văzui luînd cîteva pături și întinzîndu-le pe podea. Alunecai în jos, sprijinit de perete. Închisei ochii.

— Noapte bună, meștere, făcui.

Dar nu că mi-era somn. Ci fiindcă alunecam în jos.

După aceea totul a mers bine. Lungit pe pături, simțeam niște apăsări ușoare sub coaste. Un ajutor pentru diafragmă de cîte ori trebuia să expir aerul din piept. Respiram lung. Erau mîinile maistrului. Deschisei ochii. Eram întins, cu brațele desfăcute pe lîngă cap, ca două crengi. Pentru el treaba părea normală. Fredona: *Marea și cerul Provenței.*

— Mort ai fost și-ai înviat, făcu.

— Mulţumesc, meştere, spusei. Am cam încurcat-o.

— Aşa-i, aprobă el. Dar lasă, nu-i nimic. A şi venit cineva să te scape. Te aşteaptă afară.

— Pe mine ?

— Da, făcu. Zice că a inventat o maşină.

— Ce maşină ?

— Una grozavă, anume pentru tine.

— Ce, e nebun ?

— Nu. Nu-i nebun. Ţi-a adus o maşină de descurcat.

IX

AERUL din fabrică începea să semene a plumb topit. Soarele pătrundea dogoritor în interiorul halelor, unde ucenicii, goi pe sub salopeta albastră, deprindeau operaţiile meseriei. Eu pileam şi pileam, fără nădejde că voi progresa, cu vara dincolo de ferestrele prăfuite şi cu mîhnirea de a nu fi cîştigat încă nici un concurs. „Chiar dacă te naşti atlet, fără antrenament rămîne un dar al naturii irosit zadarnic !“ încercam să mă conving ; în acelaşi timp îmi ziceam că cel care are gheare de leu trebuie cel puţin să şi le arate. Eu însă nu reuşeam încă să-mi dovedesc însuşirile.

În perioada aceea, Mancinelli ori vorbea în doi peri, ori mă lua peste picior. Ce l-ar fi costat să spună că, la urma urmei, toţi atleţii, în cursul carierei lor, şi mai ales la început, trec prin astfel de descurajări ? Dar el, în cel mai bun caz, spunea :

— Ascultă, fondistule, încearcă să nu te alegi cu un complex de inferioritate.

— Nu, am să mă feresc.

— Bine. Atunci, dacă te ţii de treabă, vom vedea noi în stagiunea viitoare la cît te ridici.

Numai că eu eram prea descurajat ca să mai aştept atîta. Iar în atelier nu mai era de trăit. Mi-aş fi înghiţit bucuros pila, ca un fachir, numai să scap odată de ea. Totuşi mă duceam acolo, zi de zi, să trasez cu o muchie de fontă cerculeţe pe stratul de miniu al planului de control, pentru a verifica dacă suprafaţa prelucrată cu pila este perfect orizontală. Niciodată nu era. Ori avea o ridicătură în mijloc, ori era mai joasă în vreun colţ, şi trebuia să o iau de la capăt, cu certitudinea că voi obţine cam aceleaşi denivelări în altă parte.

Încît nu-i de mirare că într-o dimineaţă, aşa deodată, de parcă în sfîrşit mă dumirisem cum e cu încîlceala aceea de atletism, atelier şi muzică, mă hotărîi, cu o tărie ce-mi părea în stare a schimba soarta unui om, să le pun capăt la toate.

Scosei bicicleta, îmi luai costumul de baie şi începui să pedalez de zor spre mare. Alegerea locului nu era premeditată; poate mă ducea într-acolo strada, dreaptă la început, ca vreun kilometru, apoi în pantă uşoară alţi şase sau şapte, unde puteam să las pedalele şi, cu picioarele pe cadru, să gonesc în voie printre pajiştile verzi şi tufişurile de oleandri înfloriţi.

Orăşelul spre care mă îndreptam era împărţit în cvartale de locuinţe cu străzi paralele, transversale şi longitudinale, cu două scuaruri aşezate în unghiuri opuse, atît de simetrice că te făceau să te gîndeşti la o

pereche de cercei. Unul era în faţa bisericii, iar celălalt, aproape de gară, dădea spre malul mării.

Trecui fără grabă prin cel dintîi, făcui la dreapta şi, ceva mai încolo, cotii în unghi drept la stînga. În scuarul de lîngă gară oprii într-un ocol larg, cu piciorul stîng pe pedală şi cu dreptul trecînd peste şa pentru a coborî.

De-a lungul trotuarului, o staţie de benzină, chioşcul de ziare, două ateliere fotografice în plină activitate pentru uzul vilegiaturiştilor, un magazin de confecţii şi o drogherie unde, pe un carton prins în vitrină deasupra firmei, se putea citi: „Institut de frumuseţe".

Ţinînd bicicleta de ghidon, priveam distrat produsele expuse în vitrina drogheriei printre cutele unui atlaz violet, cînd, ridicînd ochii, văzui un bilet lipit de geam pe dinăuntru: „Primim ucenic". Sprijinii bicicleta de perete şi recitii calm avizul. Era clar: primeau un ucenic. Intrai.

Un domn, despre care am aflat după aceea că era asociat în întreprindere, întrebă:

— Ce doreşti?

— Am citit înştiinţarea că primiţi un ucenic.

— Tu ai fi acela?

— Da! Sînt ucenic.

— Mde, zise, apoi strigă: Sara! Sara!

Apăru o doamnă brunetă:

— Nu zbiera, îl apostrofă ea.

4 – c. 815

El arătă spre mine cu capul :

— A venit ucenicul. Dar n-ai prefera o fată ?

— Totuna-i, răspunse doamna.

Se învîrti în jurul meu examinîndu-mă cu interes. Nu prea mă simţeam la largul meu.

— Ai ceva musculatură, hm ? zise.

— Am, că pînă ieri am lucrat ca mecanic de precizie.

— Atunci, scuză-mă că te-ntreb, se încruntă ea, dar cînd ai avut timp să faci pe masorul ?

Începusem să pricep : era poate mai bine să plec.

— În echipa de atletism a fabricii. Eram ajutorul maistrului Mancinelli, spusei.

— N-am auzit de el, făcu. Dar tu ? se întoarse spre asociat.

Acesta răspunse.

— Nici eu.

— Păcat. E o referinţă bună, spusei.

— Păi, ce-are a face cu atletismul. E altceva, nu ? întrebă asociatul.

Şedea pe banca din prăvălie şi se uita la mine pe sub sprîncenele cît măturoiul, cu ochii lui ca de bou.

Adăugă :

— Băieţaş, ia arată-mi puţin cum faci ciupirea.

Executai cîteva mişcări săltăreţe prin aer. Tipul mă întrerupse :

— Ia stai, puiule. Pe cine crezi tu că păcăleşti ! sări el de pe bancă.

— Aşa, fără carne sub mîini, nu vă pot demonstra, răspunsei.

— N-am mai văzut de cînd sînt asemenea maimuţăreală, declară asociatul.

— Nu te mai grozăvi ! Eu l-aş lua, spuse femeia. Barem pentru masajul de slăbire. Numai să vrea, o să înveţe el meseria. E băiat isteţ.

Aşteptam să cadă de acord între ei. Puteam şi să fac comisioane cu bicicleta. Pe deasupra, nici nu eram cunoscut. Într-un oraş mic, pentru o astfel de meserie, cu cît te cunoaşte lumea mai puţin, cu atît mai bine ; asta părea să fie părerea doamnei, mai cu seamă cînd este vorba de un bărbat.

— Ştii franţuzeşte ? întrebă asociatul.

— Nu ; cel mult două sau trei cuvinte.

— Nu-i nimic, făcu doamna. Ajunge dacă înveţi vreo douăzeci de cuvinte şi cinci-şase fraze pe care am să ţi le spun eu. Mai mult nu-i nevoie.

— De ce, se nimereşte şi cîte o clientă pariziană ?

— Nu. Cuvintele franţuzeşti le spui femeilor care vin pentru masaj chiar dacă-s turcoaice. Aşa-i obiceiul în institutele de frumuseţe, mă lămuri el.

După angajare, n-am mai avut de-a face cu acest asociat. Doamna se numea doamna Fedeli şi trăia nouă luni pe an la Bruxelles. Iar în cele trei luni ale sezonului de vară venea să lucreze în acel oraş balnear, căci era născută acolo. Cînd sosea, punea cîteva anunţuri

la bar și la cele două ringuri de dans. În anul acela avea atît de mult de lucru, încît se simțea nevoia unui ajutor. Asociatul era proprietarul drogheriei și punea la dispoziție localul respectiv. De-asta era asociat. Contribuția la afacere cu localul, și-atîta.

— Își dă aere de cunoscător în meserie fiindcă a citit și el cîteva cărți de specialitate pe care i le-am împrumutat eu, îmi spunea doamna Fedeli. Dar la treabă, nu-i bun de nimic.

— Mi s-a părut că știe ceva.

— Să trăncănească.

— Păi cum, pe dumneata nu te-a ajutat niciodată la lucru ? întrebam.

— Parcă cine are nevoie de un mototol ca ăsta în cabinet.

El însă ar fi pus bucuros mîna pe toate femeile acelea care se perindau pe acolo. Străine, ori venite de prin împrejurimi, obișnuind să-și facă un masaj înainte de a ieși pe plajă. Nu că ar fi fost cine știe ce tinerele, dar pentru el nici una nu era de lepădat. Asta ca să lămuresc cum este cu neisprăviții ca el ; căci și meseria aceasta sau e făcută serios, și atunci devine un fel de știință, sau sfîrșești la poliție.

Eu nu mă țineam de prostii. Frecam, apăsam, fricționam, ciupeam, tapotam, netezeam, mîngîiam, pianotam, scuturam, întindeam, frămîntam. Dar fără să mă țin de prostii.

Patroana mă prevenise încă din prima dimineață.

— Ai auzit vorbindu-se despre sexul îngerilor ?

— Asta ce-o mai fi ? răspunsei.

— Nu se știe dacă sînt masculi ori femele, spuse doamna.

— Păi ce sînt ?

— Habar n-am. Dar și tu, cînd lucrezi aici, tot așa trebuie să fii. Nu știu dacă pricepi despre ce-i vorba, mă încercă ea.

— Am priceput, răspunsei. Să mă ia naiba dacă n-am priceput.

— Cu timpul nici n-o să mai bagi în seamă, vei vedea, spuse.

Fără îndoială, era o adevărată doamnă. Avea mult tact.

Eu alergam încoace și-ncolo cu bicicleta și aerul liber înainte și după lucru îmi făcea bine. Mă rog, primele zile sigur că n-au fost ușoare ; și mai eram și obligat să-mi țin fața încremenită, inexpresivă. N-o slăbeam toată ziua pe doamna Fedeli, mai ceva ca o ordonanță, mai ceva ca un ucenic de bărbier, ca să fur meseria. Eram îmbrăcat într-un halat azuriu, încheiat pînă sus și cu elastic la mîneci, ca să le pot ridica ușor. Ar mai fi fost și o bonetă de infirmier, dar n-am purtat-o niciodată, fiindcă îmi tot cădea.

De muncit, munceam din greu ; masajul nu prea se făcea pentru cură sau pentru a activa mușchii, ori articulațiile, ori circulația sîngelui, ca la atletism ; aici, aș zice, era treabă de estetică, deoarece femeile urmăreau să mai dea jos din grăsime. De bună seamă că mai potrivit ar

fi fost pasul alergător, cum fac boxerii și jocheii cînd vor să scadă în greutate, înfofoliți bine și cu un prosop înfășurat la gît. Ele însă veneau acolo și uneori era o adevărată nenorocire, căci cărnurile, lunecoase, scăpau mereu de sub degete.

Doamna era în stare să-mi zică :

„Ăsteia trage-i o frecătură zdravănă la șolduri". Sau despre alta : „Dumneaei trebuie să dea jos vreo două degete de grăsime de pe coapse ; vezi tu ce faci".

Masajul de slăbire sfîrșii prin a-l face doar eu singur, și seara plecam mort de oboseală. Ciupeam pielea cu o iuțeală de nici nu mi se vedeau mîinile. Și mai aveam și grijă să nu las vînătăi. Era cîte una pe care trebuia să o iau la rînd de cîte șapte sau opt ori ca să obțin rezultatul dorit.

Bacșișurile nu erau cine știe ce, dar învățam meserie și cum să mă port și să le vorbesc femeilor despre toate acestea cu competență, dar cu discreție, aproape ca un medic. Și mă simțeam cineva, și îmi ziceam că doamna Fedeli ar trebui să mă ia cu dînsa la Bruxelles și să mă căpătuiască, pentru că eram plin de bunăvoință.

Ea însă rîdea cu poftă ori de cîte ori venea vorba de asta.

— Puiule, zicea, păi tu ești agricultor !

CUM ȘI duminică dimineața se făceau masaje, ziua mea liberă era luni. În celelalte zile aveam o pauză de la unu la patru după-amiază. Atunci mîncam la repezeală proviziile luate de acasă și mă duceam la mare.

Atletismul, fabrica și muzica îmi ieșiseră cu desăvîrșire din minte. Dar nu trecuseră poate nici două luni de la începutul acestei noi existențe, cînd într-o bună zi — era luni și, fiind liber, eram la plajă — mă pomenii cu maistrul Mancinelli, ca un taur cînd intră în arenă la începutul coridei. Purta costum alb de pînză și cămașă bleu. Pe cap, o pălărie de pai cît roata carului.

Se apropie de mine :

— Zii, ne-am bronzat, hm ? Frumos de tot ne-am bronzat.

Eram lungit pe spate, cam cum ar putea sta lungită o sirenă într-un havuz. Și la picioarele unei fete. Fata, într-un costum de baie minuscul, cu ochelari negri, cu buzele date din belșug cu ruj de culoare carne-crudă, ușor argintiu și cu contur mai accentuat, fuma, tolănită într-un șezlong ; și cum sta picior peste picior, pe cel de deasupra legănîndu-l prin

aer, din cînd în cînd mă gîdila cu degetul mare sub bărbie.

Că eu stăteam acolo așa anume ca să fac pe grozavul, asta ar fi priceput orice tîmpit. Se poate atunci ca tu, meștere Mancinelli, ca om de lume ce ești, să n-o iei din loc de cum m-ai văzut ? De ce !

Nu mă clintii nici cu un milimetru. „Tare bine ar fi, gîndii, ca fata să termine pe loc cu gîdilatul, iar maistrul Mancinelli s-o șteargă cît mai iute, altfel îmi face acușica o figură că n-am s-o uit cît oi trăi".

Meșterul se uita la mine și bombănea :

— Pentru anumiți oameni, Administrația balneară ar trebui să aștearnă plaja cu zahăr, nu cu nisip.

Eu continuam să mă fac că nici nu l-am văzut în viața mea. „Degeaba, mă gîndii, cînd ai de-a face cu asemenea canalii mai devreme sau mai tîrziu tot dai de belea".

Căznindu-mă să zîmbesc, îi șoptii fetei :

— Ce mutră ! și, în timp ce îmi schimbam poziția, îi făcui meșterului un semn pe care nu-l putea interpreta altfel decît că ar face bine să dispară.

Însă tocmai atunci, el mă împunse cu bombeul în șold ; începu să lovească scurt și des. Erau lovituri interzise ! Și o știa. Așa că mă pomenii deodată în picioare, piept în piept cu el, ochi în ochi, cu colțurile gurii lăsate în jos.

— Ar fi mai bine să te cam topești, meștere, mă răstii pe șoptite.

— Nu zău ! Chiar așa ? rînji el.

Să pun mîna pe el, nici gînd ; praf m-ar fi făcut. Căutai altă scăpare. Mă aplecai spre fată și-i șoptii :

— Iartă-mă un moment, dragă, să-i fac vînt acestui idiot. Termin cu el și mă întorc îndată, și, plecînd, o ciupii de genunchi.

Mă uitam nedumerit la Mancinelli.

— Mergem ? întrebai.

Și o luai spre cabine.

Mă urmă docil, cu ochii la mulțimea femeilor din jur.

— Nas de copoi, făcu, mi-a trebuit ca să te găsesc. Nas de copoi.

— Meștere, spusei, e posibil să nu poată avea omul măcar o clipă de liniște ?

— Ascultă, zise, nu te apuca acum să faci pe victima.

— Dar asta-i o nordică[1], meștere, protestai. Unde mai pescuiesc eu o nordică ?

— Răbdare, spuse el. Voiam doar să te anunț că mîine dimineață la șase vei fi la gară cu echipamentul de cros la tine.

— Las-o baltă, meștere, făcui. Doar știi bine în ce formă sînt, n-aș vrea să fac pe caraghiosul. Și apoi sînt în toiul pregătirilor pentru concursurile de înot.

— Ba ești în toiul căldurilor și te-a încins baiadera asta.

— Fir-ar a dracului de treabă, meștere, strigai. Am plecat de la fabrică, sau nu ? Păi dacă am terminat cu fabrica, am terminat și cu a-

[1] Din regiunile mai prospere din nordul Italiei *(n. tr.)*

tletismul. Ia uite colo ! Am eu mutră de cretin ? Şi, afară de asta, lucrez.

Îşi aprinse o ţigară de foi. Se uita la mine prin fum. Pe căldura aceea şi îmbrăcat aşa cum era, fuma, nici mai mult, nici mai puţin, cogeamite trabucul.

— Meştere, sînt aici o mulţime de femei, că nu mai ştiu unde mi-e capul de atîta treabă, spusei. Nu pot lipsi de la lucru nici măcar o zi ; altfel îmi pierd pîinea.

— Se vede că n-ai pătruns încă înţelesul spuselor mele. Fără vorbă multă : mîine dimineaţă la şase eşti în gară, şi la ora două participi la cros.

Ziua era atît de senină şi oamenii din jur păreau atît de relaxaţi, încît era de necrezut că pot exista pe lume crosuri şi un ticălos ca maistrul Mancinelli. „Slavă Domnului că în curînd iese la pensie !“ mă pomenii gîndind, de parcă aş fi fost tot ucenic mecanic.

Cine mă silea să-l ascult ? Nimeni. Aşa că, gata. Era timpul să terminăm. Ar fi despărţirea definitivă.

Cu picioarele crăcănate, cu mîinile în şolduri şi cu pieptul bombat, mă uitam spre fata pe care o lăsasem la locul ei pe plajă. Ca un cal care rîcîie pămîntul cu copita.

Păşind de-a lungul ţărmului, meşterul se îndepărta. Îl vedeam din spate. Dar cum putea fi oare atît de sigur de mine ? Nu mai era nici o scăpare : aveam să particip la cros !

XI

CAUZELE din care o echipă ca aceea a fabricii putea pierde un cros sau orice altă cursă erau numeroase. Din o sută de factori, spre pildă, şaptezeci sau, cel mult, şaptezeci şi cinci depind de forma în care se află atleţii ; restul, de împrejurări necunoscute, imprevizibile, adesea absurde. Pe pistă, unde condiţiile ar părea egale pentru toţi, ajunge ca un pantof să fie puţintel prea strîmt ori să aibă cuiele mai lungi decît trebuie pentru ca să schimbe rezultatele unui concurs.

Poate că aşa ceva nu li se poate întîmpla campionilor din echipele naţionale, îngrijiţi ca nişte boieri ; dar atleţilor de provincie, da. Deoarece la noi nu există o preocupare serioasă şi de amploare pentru sport, în speţă pentru atletism, iar activitatea unor mici echipe, ca aceea a fabricii, lipsite de cea mai elementară dotare, reprezintă o faptă eroică deşi atleţii nu sînt nişte îngeri şi nici antrenorul, un apostol. Dimpotrivă, unele echipe, ca bunăoară a noastră, păreau a fi o adunătură de derbedei plini de ifose, dornici să facă pe grozavii, atitudine atît de frecventă în mediile sportive.

Asupra rezultatelor unui concurs mai pot influenţa şi factori exteriori negativi, cum ar fi

o masă pierdută sau alcătuită din alimente nepotrivite, un tren întîrziat, piedici decurgînd din serviciu şi aşa mai departe, uşor de evitat dacă improvizaţiei şi iniţiativei personale, proprii cluburilor periferice, le-ar lua locul o organizare sportivă eficientă cu ramificaţii vaste.

Pentru crosul acela, în treninguri albastre şi cu valize pline de etichete colorate, noi aşteptam, la şase dimineaţa, pe peronul gării. Trenul, un personal, avea oarecare întîrziere. Sosi în cele din urmă şi apoi îşi continuă drumul agale fără cea mai vagă încercare de a recupera din întîrziere.

Oprea la fiece haltă şi chiar la cîte o căsuţă singuratică din cîmp. Părea condus de nişte pierde-vară. Aproape de poduri o lua în pas de broască-ţestoasă, că începeai să te miri de ce nu se fac opriri şi la chioşcurile de răcoritoare.

Nu ne-a trebuit mult ca să pricepem cum merge treaba, aşa că unii dintre noi începură să coboare din vagon, să se repeadă la cîte un pom mai apropiat şi să culeagă tot soiul de fructe, la nimereală. Pînă la urmă funcţionau două grupe : întîia cobora la treabă, iar a doua stătea pe scări gata să adune prada şi să-i tragă pe ceilalţi în vagon în cazul unei porniri precipitate a trenului.

Calm ca un infirmier de balamuc, maistrul Mancinelli dormita într-un compartiment, cu mîinile la piept, ţinînd între buze un trabuc stins, fumat pe jumătate.

Adunasem provizii din belşug. Începurăm să mîncăm. Fructele, nu prea coapte, erau

stropite cu sulfat de cupru. Trebuia să le curăţăm de coajă. Îl trezii pe antrenor.

— Meştere, făcui, n-ai un briceag ?

— Nu. Am pistol, răspunse el deschizînd brusc ochii.

Dar îi închise la loc. Te pomeneşti că se visa la război.

Postaţi la ferestre, bombardam maşinile ce treceau pe lîngă noi pe şosea cu cotoare de fructe. Trenul înainta încet. De cîte ori vedea vreun om pe cîmp, Pollastri, pictorul, striga :

— Hei, aveţi smochine pe-aici ?

— Nu ! Încă nu !

— Dar mere ?

— Nici !

— Na ! Atunci mîncaţi ! urla. Şi noi, ca la un semn, zvîrleam de la ferestre smochine, pere, ciorchini de struguri, ochind cu grijă.

Între timp, maistrul Mancinelli ieşise şi el. Scoţînd capul pe fereastră, încerca să se dumirească unde ne aflăm. Se uită la ceas.

— Doamne ! făcu, n-am ajuns nici la jumătatea drumului.

— De ce, unde ar fi trebuit să fim ? întrebă Pollastri.

— Trebuia să fi sosit deja, răspunse maistrul.

Înclinînd capul spre umăr, îşi aprinse rămăşiţa de trabuc. Negru de supărare, se apucă să cerceteze mersul trenurilor, tot sucindu-l şi învîrtindu-l ca pe o hartă.

Noi colindam trenul de la un capăt la altul, obrăznicindu-ne şi deranjînd pe toată lumea.

Călătorii se făceau că nu ne bagă în seamă ; oricăruia din ei însă tare i-ar mai fi plăcut să ne ia la palme.

Scotocirăm compartimentele vagon cu vagon : nici o fată, nici o femeie de agățat. Vrînd-nevrînd, renunțarăm de a mai face pe grozavii, pe atleții sătui de turnee. Purtam ghete de baschet, iar pe pieptul treningului, în alb, aveam inițialele echipei : o ținută ideală pentru a te grozăvi. Merge, ca la marinari. Cutare e în viața de toate zilele un tînăr oarecare ? Lipsit de îndrăzneală, cuviincios, timid ? Ia bagă-l în marină, îmbracă-l marinar și pe loc va începe să se poarte ca un șmecher patentat, ca un fustangiu lipsit de scrupule și sigur de sine. Trimite-l acasă în permisie, pune iar pe el hainele civile, și iată-l același de altădată.

Trenul se oprise scrîșnind cu roțile frînate. Maistrul Mancinelli, cu cămașa lipită pe el de sudoare și cu batista legată la gît, pe sub guler, năvăli afară din compartiment.

— Orarul trenului s-a aiurit de tot, zise.

Și coborî furios din vagon, să-l ia la zor pe șeful stației. Într-adevăr, oprirea aceea nu era prevăzută, probabil ca și multe altele.

Însă șeful gării fluiera mai abitir ca un arbitru, iar antrenorul fu nevoit să sară pe scara vagonului din mers.

Iată, așadar, o călătorie tip a unei echipe de provincie ; cum s-a întîmplat cu noi în ziua aceea : în loc să sosim la zece dimineața, să luăm o gustare ușoară, dar consistentă, la

zece și jumătate, să ne odihnim pînă la unu, pentru ca apoi să ne dezmorțim puțin și la două să fim la linia de plecare pentru cros, iată că ajungeam la destinație la ora unu.

— O să cam renunțăm la masă, anunță meșterul.

Ne-am dus direct la stadion, la o distanță bunicică. Fructele cu care ne îndopasem dimineața, bine zdruncinate între timp în stomacurile noastre, începeau să-și facă efectul. Maistrul intră într-o prăvălie și cumpără franzeluțe. Ne împărți la fiecare cîte o jumătate.

— Ajută la blocarea secrețiilor gastrice, spuse.

Cîțiva flăcăi, cam neciopliți, umblau fără rost prin fața vestiarului. Păreau țărani. Maistrul Mancinelii întrebă :

— Voi ce păziți aici ?

— Sîntem de la țară. Am venit la cros.

— Fugi de-aci ! se îndoi antrenorul.

— Zău ! întări celălalt.

— Bine-am mai ajuns ! exclamă Mancinelli.

Startul era în stradă, în fața sălii de gimnastică. Sosind acolo, meșterul ne expuse situația. Anume lăsase pînă în ultima clipă.

— Cursa asta-i un fleac pentru veterani ca voi. Cîțiva kilometri : îi dați gata în cel mult trei sferturi de oră. După aceea ne ducem la masă.

— Meștere, hai să vorbim pe șleau, zise Pollastri, pictorul, specializat în proba de o sută zece metri garduri, kilometrii cîți sînt ?

— Ei, vreo nouă. Nouă kilometri şi şapte sute de metri. Dar la cros distanţele nu prea contează : terenul este variat şi nu te plictiseşte ca turele monotone pe pistă. Mai bine ascultaţi aici : sînt înscrişi peste şaptezeci de concurenţi ; aşa că plecarea se va da pe minimum zece şiruri. Voi să vă plasaţi în frunte chiar de la început, fiindcă în cîteva puncte ale parcursului există strîmtori care îngreunează depăşirea. De aceea fiţi atenţi şi nu vă lăsaţi surprinşi. Dacă prindeţi momentul potrivit, făceţi-vă jocul : doi blochează trecerea, încetinind cît se poate, iar ceilalţi cîştigă avans. Dar fără şmecherii.

Meşterul vorbea în aşa fel, de parcă noi am fi fost principalii protagonişti ai cursei, stăpîni pe situaţie. Scoase din buzunar o foaie de hîrtie.

— Uite traseul, zise el. În timpul crosului lăsaţi-i pe fanatici să alerge cu viteză ; voi trebuie doar să menţineţi un oarecare avans şi abia la sfîrşit s-o luaţi la picior ca din puşcă.

Ne privea destul de neîncrezător. Îşi împinse pălăria pe ceafă cu un deget. Zise :

— Aşadar : iată mai întîi doi kilometri întregi de urcuş alunecos pe care trebuie să-l luaţi pieptiş. De asemenea, din loc în loc, porţiuni de teren încă şi mai grele : dar, în total, nu mai mult de trei kilometri, şi înainte de a-i termina v-aţi şi obişnuit. Mai aveţi şi două pîrîuri de trecut : aici, opt dintre voi să fie cu băgare de seamă ; al nouălea este şi

înotător ; aşa că nu-mi fac griji. Se uită la mine şi întrebă : N-am dreptate ?

— Meştere, spusei, eu nu-s nici înotător şi nici alergător, mai lasă-mă-n pace.

Continuă :

— Mai sînt apoi, să zicem, o mie de metri în pantă, adică nu pantă, mai degrabă o prăpastie. Să ne înţelegem : poate exagerez, totuşi aveţi grijă de frîne. În rest, terenul nu mai este foarte accidentat, deşi nici neted nu e. Ultimul kilometru, pe stradă. Iată şi punctele de control : sînt trei. Pe parcurs nu vă puteţi rătăci : tot traseul este marcat cu steguleţe.

Eram trişti şi resemnaţi şi cît a ţinut discursul maistrului Mancinelli nici unul n-a reacţionat în vreun fel : semn rău !

O dată locurile trase la sorţi, ne aliniarăm la start. Maistrul ne urmărea cu privirea sigură şi competentă cu care-şi priveşte animalele un crescător de cai de curse. Îşi ţinea mîinile la spate şi frămînta între buze ţigara de foi pe care tocmai şi-o aprinsese.

XII

AJUNŞI aici, nu îl putem lipsi pe cititor de pasajele cele mai grăitoare din exhaustivul articol publicat cu prilejul acestui cros de către corespondentul unui ziar sportiv.

Prima parte, subintitulată „Himere şi dezamăgiri; *fondul* amar al atletismului":

„« Va mai străluci vreodată, pe firmamentul sportului, steaua fondismului italian ? ». Iată întrebarea arzătoare ce se impune ori de cîte ori asistăm la astfel de competiţii; şi de fiecare dată, în mod aprioric, am voi să o afirmăm, sperînd şi iar sperînd într-un viitor mai prielnic.

Din păcate, s-o spunem deschis de la început, şi cu această ocazie am fost nevoiţi să asistăm încă o dată la prăbuşirea dureroasă a iluziilor noastre. Deoarece nu numai că nici una dintre echipe nu a arătat că ar poseda acea indispensabilă osatură şi încadrarea tehnică adecvate unor asemenea competiţii, dar şi dintre atleţi, individual, nici unul nu ne-a oferit acel minim de speranţă pentru a ne face să aşteptăm, cît de cît, o ameliorare în

deficitarul bilanţ al fondismului, dacă nu naţional, cel puţin regional.

Orice cursă dobîndeşte un profil al său, ferm sau labil, după felul în care concurenţii dau dovadă de continuitate, stil, siguranţă, avînt, sacrificiu, energie în acţiune şi rezistenţă la efort. Cînd lipsesc astfel de factori, cînd se porneşte în goana mare, apoi se continuă la trap şi termină cu paşi lenţi şi greoi, felurile de mîncare servite la masa rotundă a atletismului devin foarte firave şi amare. Şi această cursă s-ar fi desfăşurat sub semnul monotoniei, al plictiselii, dacă n-ar fi intervenit cîteva episoade impregnate de omenesc şi de dramatism, cînd uiţi atletul pentru a observa omul, care cel mai bine se verifică în cursele lungi; ceea ce, este vremea s-o spunem, nu are nici în clin, nici în mînecă cu sportul.

Să recunoaştem că — prin distanţă şi prin dificultăţile de relief ale traseului, căutate parcă anume de nişte amatori de tortură — caracteristicile cursei reprezentau o încercare cu adevărat severă pentru acest numeros lot de tineri. Doar autoritatea unui atlet de mare clasă le-ar fi putut veni de hac. Mulţi dintre ei însă s-au dovedit a fi lipsiţi de cele mai modeste posibilităţi.

La întrecerile din anul trecut, harnicul Comitet de organizare adusese cîteva inovaţii substanţiale acestei manifestări sportive, înglobată ca spectacol în programul sărbătorilor Sfîntului Patron al veseliei şi simpaticei

localităţi. Anume, vădind o neobişnuită lărgime de vederi şi urmărind să atragă elemente noi în sportul activ regional, Comitetul deschisese concursul tuturor, înscrişi sau nu în vreo organizaţie ; iar pentru a nu încuraja vedetismul, trofeul urma să fie atribuit echipei cu cel mai mare punctaj."

Partea a doua. Subtitlu „*Pruncul sfînt* nu ocroteşte" (ia în focuri echipa noastră) :

„... a fost o cursă fără istorie, pierdută de la început de această echipă ce se mîndreşte cu un nobil şir de victorii şi succese. Am văzut cîţiva flăcăi plini de ifose şi de vitalitate, capricioşi peste măsură, febrili în voinţa de a se ţine tare, fără a-şi îngădui vreun răgaz în elanul alergării, la fel de încăpăţînaţi şi hotărîţi să arate ce pot chiar şi atunci cînd au început să se resimtă limitările personale de formă şi efectul dăunător al nivelului scăzut de pregătire colectivă, prăbuşindu-se unul după altul, copleşiţi de oboseală, după o luptă îndîrjită.

Ne-am permis nu o dată să-i amintim domnului Leone Mancinelli, antrenorul echipei, că nu te poţi baza doar pe victorii trecute, pe inima atleţilor, pe pruncul sfînt care ocroteşte şi că, iarăşi, niciodată nu e bine să contezi pe slăbiciunea adversarilor. De ce oare îşi riscă domnul Mancinelli reputaţia de antrenor priceput şi, în acelaşi timp, pe cea a atleţilor care coboară în arenă ? Cum pot fi aruncaţi în încleştarea unui cros atît de ucigător nişte tineri ce nu cunosc temeinic terenul de parcurs şi adversarii şi, pe deasupra, lipsiţi de o pregătire adecvată ? În fapt, ni se prezintă o echipă amestecată, din care unul singur, dîrzul Brunomonte, este specializat în curse lungi. Am avut astfel prilejul să asistăm la o absurditate, să vedem aliniaţi la start atleţi consacraţi pînă acum la săritura cu prăjina, la cursa de obstacole, la aruncarea greutăţii, la triplu salt, la suliţă şi la alte probe pe care e inutil să le mai înşirăm aici ; dar foarte puţin sau chiar de loc apţi să participe la o cursă de asemenea proporţii.

Alergînd cu disperare ca un grup de nouă evadaţi din puşcărie, susţinuţi numai de o exuberanţă şi generoasă voinţă de luptă, ei nu puteau cîştiga concursul şi bine ar face domnul Mancinelli să nu le aducă reproşuri la şedinţele de analiză. După modesta noastră opinie, cînd prezinţi nişte atleţi la o anumită probă, se cere ca aceştia să fie specializaţi pentru proba respectivă. În cazul de faţă, atîta timp cît acţiunea lor a rămas lucidă, am putut vedea un Pollastri năprasnic la coborîri, dar *frînat* la urcuşuri, un Pedini cît se poate de bun pe drum drept, dar încet pe teren accidentat ; un Capponi, zvelt şi lung în picioare, mereu grăbit acolo unde traseul era pieptiş, provocîndu-le multora cîrcei de oboseală ; dintre toţi, singur Brunomonte, atent la stil şi cu un moral ridicat, i-ar fi adus fără îndoială o consolare antrenorului său, dacă şi-ar fi

dozat mai grijuliu forțele în partea finală a cursei, ca să nu cadă la finiș."

Partea a treia, cu subtitlul *Din carnetul unui ziarist* (reportaj) :

„O dată lăsate în urmă cîmpuri, urcușuri și coborîșuri, pîraie și bălți, în fața alergătorilor, acum mult distanțați între ei, se deschide neteda suprafață de asfalt. Pînă la sosire mai este exact un kilometru și fiecare se străduiește să-și mențină, să-și consolideze ori să-și îmbunătățească poziția ; cine mai are combustibil dă din picioare din răsputeri, în vreme ce alții sînt cutremurați de spasme. Pe acest teren minat își desfășura acțiunea curajosul Brunomonte. Cu un spirit vrednic de admirație, cu pas lung și cu mușchii încordați, a țîșnit înainte sporindu-și progresiv viteza, luptînd să-și depășească adversarii unul cîte unul.

Trotuarele erau întesate de oameni care strigau, îl îndemnau pe alergător ; la ferestre și în balcoane apărea cîte cineva, mestecînd, cu șervetul la gît, să vadă ce se întîmplă. Evident, oameni care nu erau la curent cu programul sportiv al sărbătorii.

Părea că finalul cursei va încununa cu lauri fruntea acestui atlet dîrz ; dar nenorocirea stătea la pîndă.

Într-adevăr, la zece metri de sosire, soarta potrivnică își arătă colții : admirabilul alergător duse o mînă la gît, iar cu cealaltă începu să dibuie prin aer. Își răsturnase capul pe

spate, încercînd zadarnic să tragă aer proaspăt în piept. Era limpede că se sufocă. Mai făcu doi pași, clătinîndu-se, apoi căzu pe brînci abia apucînd să se sprijine în mîini, ca să nu-și izbească fața de asfalt. Se lăsase tăcere. Parcă un dirijor imaginar ar fi făcut gestul de încheiere cu bagheta lui invizibilă pentru a pune capăt concertului de urlete emise de acea bandă de microbiști dezlănțuiți.

Iar prin liniștea aproape mormîntală răzbi un strigăt al antrenorului Mancinelli menit a-l face pe bravul fondist să-și ridice iar capul, a-l face să se scoale în picioare. Gura îi era plină de spumă verzuie, care i se scurgea încet dintre buze, fără încetare. Nu trecuseră două secunde de la căderea lui, că și redeschise ochii, căutînd linia de sosire : se aruncă într-acolo, cu capul înainte, clătinîndu-se.

Acei zece metri îi vor fi părut o distanță nesfîrșită. Nefericitul atlet alerga împleticindu-se pe picioare, ca un bețiv, ca un clovn în manej. Se freca mereu cu mîna la buze, să-și șteargă spuma care îi umplea gura. Ultimii trei metri au fost un adevărat calvar și cred că tînărul i-a parcurs datorită urletelor antrenorului Leone Mancinelli care se zbătea ca o fiară rănită."

Un rînd cam lipsit de înțeles, reprodus aici pentru curioși și pentru specialiști :

„ ; ; nwvjj kkkoppa„ jh, ? mckck".

Ultima parte :

„În cele din urmă, chinul se sfîrşi. Spre uşurarea privitorilor, valorosul atlet atinse linia de sosire — cu un piept înaintea unui alt alergător ce era gata să-l întreacă — clasîndu-se pe locul trei. Precizăm, din respect pentru adevăr, că n-a făcut măcar un pas dincolo de această linie. Se prăbuşi, pur şi simplu, în braţele domnului Mancinelli, care îl susţinu şi îl îmbrăţişă ca pe un fiu iubit."

XIII

ÎN VARA aceea, afară de mine, a mai fost un dezertor. Un recidivist însă, care îşi desfăşura activitatea mai mult noaptea. Maistrul Mancinelli îl tot readucea înapoi de prin circurile ambulante, unde el prezenta numere de gimnastică artistică pentru vreo cîteva lire pe seară.

În echipa întreprinderii se antrena la aruncarea greutăţii, la disc şi la suliţă. Rezultatele obţinute de el erau excelente, trebuie s-o recunoaştem ; dar mai ales la gimnastică era grozav şi la gimnastica artistică ; se antrena cu alţi şapte sau opt tineri, sub supravegherea unui anume Ponente, fost campion olimpic, retras acum din sport şi nărăvit la băutură. Cînd îşi executau numărul aceşti opt băieţi, în tricourile lor albe, strînse pe corp, greu ai fi crezut că veneau de la fabrică : păreau odraslele unor ambasadori sau consuli, ale unor oameni avuţi în orice caz, care nu asudă ca să-şi cîştige pîinea, atît erau de eleganţi. Piepturile şi umerii lor voinici contrastau plăcut cu şoldurile înguste. Iar dintre toţi, Campanelli, transfugul, era cel mai bun.

Circurile ambulante care treceau pe acolo știau că pot conta pe el oricînd și îl angajau cu atît sau atît pe seară, după localitatea în care avea loc spectacolul. El ajungea la cortul circului cu motocicleta, își făcea numărul și pleca. Deși ieșise lucrător, veșnic avea nevoie de bani, mai ales de cînd se pregătea să se însoare.

Așa că și în vara aceea nu scăpa nici o ocazie de a-și exercita activitatea nocturnă și totul ar fi mers bine dacă într-o seară, cînd își terminase numărul, n-ar fi venit la el doi inși ca să-i facă o propunere cam ciudată : într-o localitate de pe litoral, la vreo cincizeci de kilometri, administrația balneară organizase o întîlnire de box, printre alte multe inițiative menite să-i distreze pe vilegiaturiști. Titluri nu se acordau, firește, dar atracția acestei comedii era mare, fiindcă reprezenta consacrarea definitivă a unui maimuțoi din localitate. Un semigreu. Ca adversar, un faimos boxer francez, de aceeași categorie, campion al Coastei de Azur.

Ei bine, propunerea era ca faimosul boxer francez să fie Campanelli, botezat ad-hoc Jean Campaneaux, campion al Coastei de Azur.

Au căzut la înțelegere și Campanelli, pe lîngă maimuțăreala de-a face pe francezul, avea obligația să piardă la puncte sau prin scoatere din luptă, cum prefera ; dar numai după a șasea rundă. Meciul era de zece reprize.

În picioare într-un automobil deschis, în fastuoase haine de culoare brun-roșcat, cu o

inscripție pe spate alcătuită din litere mari azurii „Campaneaux“, în semicerc, și „Jean“, dedesubt, orizontal, cu o uriașă pereche de ochelari de soare și cu părul bine pomădat și pieptănat (de felul lui el umbla cam ciufulit), Giovanni Campanelli își făcu intrarea triumfală în oraș, pe la șase după-amiază, într-o duminică de august.

Pretutindeni, în copaci și pe ziduri, inscripții : „Trăiască Franța !“, „Trăiască Jean Campaneaux !“ „Trăiască sportul francez !“, „Trăiască boxul care înfrățește popoarele !“

Mașina înainta domol, însoțită de alaiul zgomotos care scanda : „Fran-ța, Fran-ța, Fran-ța“, „Trăiască Jean !“, „Fran-ța, Fran-ța“, „Sus Campaneaux !“, „Trăiască Valentinuzzi !“ (aceasta era concurentul local), „Fran-ța, Fran-ța“, iar larma era sporită de cei ce cîntau *Marsilieza*.

De bună seamă, Campanelli se purta întocmai ca un francez get-beget. Cu atitudinea unui campion, împreunîndu-și mîinile deasupra capului, împărțea saluturi. Își deschidea palmele în semicerc și strîngea mîinile celor mai apropiați. Ori cu brațele larg desfăcute, cu degetele răsfirate, le ridica ritmic în sus ca și cum s-ar fi jucat cu niște balonașe de săpun. Făcea la plecăciuni în stînga și-n dreapta cu fața spre public ; saluta și zîmbea cu gura pînă la urechi celor ce-i aruncau flori de la ferestre ; repeta : *„Oui ! Oui ! Bien ! Merçi !“*, în timp ce automobilul își croia drum fără grabă. Era prima oară că un campion francez

călca pe acele meleaguri. Toate astea la şase seara.

Apoi îl duseră într-un loc retras şi toată lumea se întreba unde o fi. În cele din urmă reapăru. Era ora douăzeci şi două şi treizeci, şi mai avea puţin pînă să se urce pe ring. Stadionul era luminat de reflectoare şi mai înţesat decît străzile la ultimul pelerinaj. Cu asta am spus totul, deoarece pelerinajele acestea adună de fiecare dată o mare mulţime de oameni.

Între timp, luptele dintre amatori şi dintre începători aţîţaseră publicul exact cît trebuia. Oamenii nu erau obişnuiţi cu astfel de spectacole şi erau gata-gata să intre în încăierare. Îi entuziasma faptul în sine. Că, adică, doi inşi se cotonogesc pînă nu mai pot, şi că unul învinge, iar celălalt e bătut. Era un tîrguşor ambiţios de pescari poreclit „Coasta Barbarilor". Publicul său era încă neformat pentru orice fel de sport. Iar din box nu înţelegea chiar nimic.

Urmăreau atenţi şi mai mult uimiţi acţiunea prudentă a lui Campanelli. Deoarece acesta, ca să nu fie lovit, făcea joc de picioare. Se tot ferea, alergînd în trap mărunt încoace şi încolo pe ring.

— Asta-i abia începutul, ziceau spectatorii. Doar e un campion; vrea să-şi studieze adversarul; deşi asta nu înseamnă că marele Campaneaux trebuie să tărăgăneze prea mult lupta.

Valentinuzzi se uita urît la el, pîndindu-i mişcările mai ceva ca un taur în toiul coridei.

„De ce-o fi neliniştit? Ştie doar că trebuie să cîştige", se gîndea Campanelli. Înţelegerea fusese destul de clară.

Curînd publicul turbă. Nu se împăca de loc cu lipsa de combativitate a lui Jean Campaneaux. Voia să vadă sîngele curgînd.

— Asta să fie campionul coastei de Azur?

— Da parcă Valentinuzzi cine-i?

— Carnera?

Acţiunea lui Campanelli devenea tot mai îngrijită. Garda, tot mai strînsă.

„Nu-i a bună, gîndea el, Doamne, Doamne, ce-o să iasă!"

Şi mai plasa cîteva lovituri. Bine ţintite. Pumnii lui nu nimereau niciodată alături. Dar nici nu loveau prea tare. Celălalt, dimpotrivă, să-l dea gata. Era clar. Lovea şi după ce suna gongul. Mai ales la cap. Îl mai şi zgîrie cu mănuşa la rana de la sprînceană.

„Stai tu, maimuţoiule, că-ţi arăt eu ţie", gîndea Campanelli.

Valentinuzzi lupta pentru galeria lui. De altceva nu-i păsa. Îşi zvîrlea pumnii din toate direcţiile, în mijlocul urletelor dezlănţuite. O luase razna. Îşi lovi puternic adversarul sub centură. Campanelli se îndoi, clătinîndu-se. Celălalt sări pe el.

„Gata, ajunge, gîndi Campanelli cu adversarul peste el. Asta e în stare să mă sfîşie" şi se lăsă la pămînt ca să scape pentru mo-

ment. Așteptă numărătoarea pînă la opt. Apoi sări în picioare.

Ce a urmat semăna cu o explozie. Parcă s-ar fi rupt un stăvilar. Valentinuzzi se pomeni în mijlocul unui vîrtej de lovituri ucigătoare, de nu mai știa pe ce lume se află și i se părea că are patru adversari, nu unul. Cînd ieși din încăierare, cu un ochi umflat cît o portocală, începu să se zvîrcolească năucit între corzi, parcă bîjbîia prin întuneric, ca un uriaș slăbănog cu brațele lipsite de oase. Iar Campaneaux, întărîtat, nu-l slăbea de loc. Îi cără la pumni pînă-l făcu să se culce pe podeaua ringului, și arbitrul începu să numere dînd din mînă de parcă pocnea din bici.

În clipa aceea, printre spectatori se porni o vînzoleală cumplită. Cuvîntul „Campanelli", „Campanelli", „Campanelli", se auzi din ce în ce mai tare, pînă la răcnet.

— E Campanelli !

— Mecanicul.

— Campanelli este, ăla de la circ.

„Coasta Barbarilor" îl recunoscuse și acum, în cel mai bun caz, avea să urmeze un linșaj.

Campanelli se pomeni plutind pe deasupra mulțimii. De cîteva ori înghițit și tot de atîtea ori scos la suprafață, zbătîndu-se ca un leu. Dar la un moment dat dispăru. Izbutise s-o ia la goană, printre oamenii dezlănțuiți. Era o noapte frumoasă de vară. Scăpase aproape teafăr și își luă picioarele la spinare ca să se depărteze cît mai mult de gloata aceea fioroasă, hotărît să nu se mai oprească decît între zidurile primitoare ale fabricii. Porni așa cum era, cu ghetele de sport, mănușile și chiloții. Și farurile automobilelor întîlnite de-a lungul acelor cincizeci de kilometri îl luminau din cînd în cînd pe acest atlet care alerga singuratic prin noapte, lipăind pe asfalt, ca într-o secvență de film proiectată intermitent, mereu aceeași, la nesfîrșit.

XIV

MEȘTERUL Mancinelli era tare amărît de aceste întîmplări, în care deslușea o degenerare lentă a echipei și slăbirea printre tineri a atașamentului față de întreprindere. Se străduia totuși să refacă moralul și să stimuleze spiritul colectiv chiar și la cei ce nu erau angajați la fabrică.

Pe mine, pentru pierderea slujbei de maseur, pe care de altfel tot aș fi pierdut-o la sfîrșitul sezonului, voia să mă despăgubească plasîndu-mă la alt atelier : la forjă.

Primul lucru pe care l-am învățat acolo a fost să topesc sticla. Puneam o bucată mare de sticlă în focarul forjei, apăsam maneta compresorului pentru a înteți jăratecul, așteptam cîteva minute, scotoceam în cărbuni cu cleștele și luam sticla aproape lichefiată. Rotind-o pe sus, desenam hieroglife, linii lungi și întortocheate, înfășurîndu-mă într-o rețea sclipitoare de fire subțiri-subțiri de sticlă.

Fratelloni, șeful atelierului, nu părea încîntat de asemenea ispravă și, prima oară cînd a vrut să mă pedepsească, am avut noroc că m-am ferit la vreme, altfel ar fi dat cu mine de pămînt.

Într-o bună zi, Fratelloni apăru în trap lîngă ciocanul hidraulic, ținînd în mîini, ca pe un ghidon de bicicletă, un clește mare, cu o bucată de oțel încinsă la alb. Eu mă nimerisem pe aproape. Mă văzu și-mi zise :

— Apucă levierul și fii atent la gura mea.

Pusei mîna pe levier. Cu cît îl împingi mai mult, cu atît și ciocanul izbește mai tare ; așa se dozează loviturile ; e simplu, în teorie cel puțin. Maistrul începu să facă din gură ca unul care cîntă la trombon. Și răsucea piesa pe nicovală de parcă ar fi plouat cu lovituri, în timp ce eu stăteam și mă uitam la el ca vițelul la poarta nouă. Era prima oară că puneam mîna pe forja hidraulică : poate că aș fi făcut mai bine dacă îi spuneam. Ridică ochii.

— Unde-ți stă capul ? zise. Dă-i bătaie !

Manevrai levierul : cîteva lovituri timide. El se uită furios la mine, tot suflînd la trombon. Dar eu începusem deja să acționez mai hotărît, urmîndu-i cu precizie indicațiile șuierate.

Bum ! Bum ! Bum ! Bum ! Bum !... Îmi făcu semn să opresc.

Piesa, de la alb, trecuse la culoarea soarelui, soare la asfințit, soare opac și, prin toate nuanțele de roșu, pînă la roșu-închis. Maistrul o tot sucea pe nicovală pe o parte și pe alta, privind-o cercetător cînd era aproape gata. Tocmai atunci, fie din greșeală, fie din neatenție, cum se întîmplă adesea în

gesturi ca și în vorbe, tocmai atunci, zic, scăpai o lovitură foarte puternică drept pe clește; în aceeași clipă îl și văzui pe maistrul Fratelloni aruncat în aer, cu brațele larg desfăcute.

Nici nu știu cînd am fugit la strungărie, să-l caut pe meșterul Mancinelli. Dar Fratelloni, după mine, zor-nevoie să stăm de vorbă. Patru oameni a trebuit să-l țină zdravăn, pentru a-l convinge să amîne întrevederea.

Au trecut cîteva zile, și eu n-aveam curaj să calc în atelier. Pînă la urmă însă n-am avut încotro. Cînd mă văzu, maistrul Fratelloni fu cît pe-aci să explodeze. Fața i se învineți și i se încreți toată. Cu pași prea lungi pentru picioarele-i scurte și groase, veni repede spre mine. Ridică încet un braț atingîndu-mi nasul cu palma întinsă. Avea degetul mare ca o gheară de cocoș.

— Bagă de seamă, zise. Ai să mi-o plătești.

Nici pînă atunci nu văzuse maistrul Fratelloni cu ochi prea buni activitatea sportivă a salariaților fabricii, dar de cînd îi stăteam toată ziua ca un spin în ochi, aversiunea lui crescu și mai mult. De cîte ori mă întîlnea, se oprea în loc și începea să gesticuleze furios:

— Hei, tu și cu toată banda aia de escroci și trîntori din echipă, nu v-a băgat încă la ocnă? De mirare că meșterul Mancinelli se pune la mintea voastră.

Ce să-i răspunzi? Era șeful atelierului și pînă una, alta, trebuia să înghiți. Cu ideile

lui, era tare greu să te învoiești pentru o după-amiază sau o dimineață; să poți merge la o anumită oră în vestiar, să-ți scoți salopeta, să te speli și să ieși la antrenament. Exagera. Parcă ar fi fost o chestiune rasială! Cu atît mai mult cu cît el însuși era un pasionat al curselor de cai; atît de mult, încît cu orice prilej făcea tot felul de comparații absurde.

— Ia aminte la cai, zicea, ia aminte la cai, javră, și străduiește-te să fii mai serios.

Din pricina cailor, Fratelloni era înglodat în datorii. Avea un carnet cu liste întregi de nume pe fiecare pagină: mereu aceleași, numai cu primul nume schimbat. În așa fel încît fiecare era cap de listă pe una din pagini.

De cîte ori îi cerea careva banii înapoi, Fratelloni scotea carnetul. Întreba:

— Stai puțin, care-i numele tău de familie, că nu-mi aduc aminte.

— Cannellini, răspundea, să zicem, acela.

Atunci el căuta pagina respectivă:

— Cannellini, Cannellini... A, uite, ești chiar cap de listă. Prima datorie pe care o plătesc e a ta.

— Da, dar am nevoie de bani.

— Asta-i acuma! Nu vezi că ești primul? Ce mai vrei?

— Bine, bine, dar cînd îmi dai banii?

— Să fim serioși! Ești primul, și tot mai faci mofturi? Ia să te schimb, să te trec la coadă.

— Nu, nu! Lasă. Asta ar mai lipsi să mai fiu și ultimul pe listă.

În felul acesta îi ducea cu vorba pe toți. Și tocmai el, care umbla cu asemenea potlogării, era în stare de predici și îndemnuri, că să te străduiești, vezi Doamne, să fii mai serios, să iei aminte la cai!

Dar pe ucenici îi poți pisa cum poftești. Asta ajută la pregătirea profesională.

Într-o după amiază, totuși, cînd îmi interzisese să mă duc la antrenament, n-am mai avut altceva de făcut decît să vorbesc cu maistrul Mancinelli. Poate ei între ei să se înțeleagă mai bine.

— Ascultă, meștere, îi explicai, zice Fratelloni că mai bine te-ai face căpetenie de tîlhari, decît să te pui la mintea unei bande de puturoși ca noi; dar cum fiecare își alege tovărășia după plac, înțelege și el de ce îți faci de lucru numai și numai cu niște buni de spînzurat ca noi; că, cică, peștele de la cap se-mpute... și așa mai departe.

L-am luat subțire și i-am împuiat capul cît trebuie.

Mancinelli mă ascultă cu luare-aminte; apoi porni ca o furtună spre atelierul forjelor. Li se auzea gura de departe. După vreo jumătate de ceas, Mancinelli ieși:

— E de acord.

— Numai dumneata îl puteai convinge, făcui.

— Între oameni binecrescuți esențialul e să nu te pierzi cu firea, declară el și intră la strungărie.

XV

ALCĂTUITĂ și organizată între timp, echipa de fotbal participa la meciuri înverșunate și dure. În toată treaba aceasta era greu să găsești vreo legătură cu atletismul care, prin comparație, își vădea și mai mult fundamentala eleganță și puternicul echilibru de educație fizică.

Maistrul Mancinelli părea că s-a rupt de echipă, ca și cum aceasta l-ar fi trădat pentru o dragoste mai ușuratică sau, în orice caz, mai vulgară. Îl mistuia o ciudă de neînvins; copilărească, aproape. Se simțea complice! Ei da, ăsta era mai ales necazul lui, că nu s-a împotrivit, tocmai el, unei acțiuni atît de înjositoare ca aceea de a participa la un turneu de fotbal.

O revoltă generală i-ar fi redat poate încrederea în oameni și solidaritatea noastră i-ar fi insuflat hotărîrea necesară ca să se întoarcă la director și să-i zică nu, el și atleții întreprinderii nu se lasă pentru nimic în lume antrenați în concursuri atît de străine atletismului; dar din păcate nimănui nu-i dădu prin cap așa ceva. Ce-i drept, eram destul de nepăsători.

Băteam mingea cîte o după-amiază întreagă, de parcă n-am fi avut plăcere mai mare pe lume, iar seara nu ne opream pînă nu se întuneca și venea paznicul să ne scoată cu sila de pe teren. Înainte de a fi paznic, Isidoro fusese agricultor. Era proprietarul terenului pe care s-a construit stadionul și nu s-a îndurat să plece de acolo. Se pricepea să întrețină un gazon bun, cu iarba măruntă și egală, să îngrijească pista și toate celelalte. Avea și echipamentul în păstrare și niciodată nu-l dădea cu dragă inimă. Pînă nu ridicai glasul, nu se lăsa înduplecat. Cine știe de ce. La sport nu se pricepea prea mult. Ba chiar de loc. Acțiunea în sine nu îi spunea nimic. După el, era o osteneală nefolositoare.

Așa că și mingea o scotea doar atunci cînd nu mai avea încotro, deci foarte rar. Ce ne mai salva și compensa lipsa de tehnică la fotbal era forma fizică. În această privință eram superiori tuturor. Puteam face față la orice probă atletică.

De aceea, în primele meciuri noi păream niște cai pursînge, cam neînvățați la întrecere cu niște gloabe greoaie, dar harnice și pricepute la treaba respectivă.

Adversarii noștri erau în stare, cum s-ar zice, să scoată cuțitul dacă nu puteau face nimic cu mîna goală: cînd, bunăoară, alergai cot la cot cu vreunul din ei și acesta simțea că îl lasă puterile, piedica era totdeauna cea care te scotea din luptă.

Rea-voința antrenorului nostru îl făcea să nu ia hățurile în mînă nici măcar în asemenea împrejurări.

— Dacă ei lovesc, zicea, voi aveți grijă să nu vă lăsați atinși. Trebuie să fiți mai sprinteni voi la eschive, decît ei, la lovituri. Simplu, nu ? Față de această plebe sportivă, voi sînteți niște nobili.

Dar cum să faci pe domnul, cînd ai de-a face cu asemenea indivizi ? Tot ferindu-te mereu, ca o domnișoară sfioasă ? Căci așa apăream în ochii celorlalți și ai publicului.

— Și ce vă pasă vouă de asta ? zicea meșterul. Vedeți cum vi s-a schimbat mentalitatea ?

— Așa o fi, răspundea Capponi, dar se schimbă și scorul.

— Îți trebuie ani de zile ca să formezi un atlet, și uite ce-s în stare să facă din el două meciuri de fotbal ! încheia Mancinelli.

Era demoralizat.

Entuziasmul cu care ne avîntam în aceste întreceri, mai degrabă o explozie de exuberanță tinerească, era în ochii lui încă o dovadă a lipsei de maturitate sportivă a fiecăruia dintre noi, legată fără îndoială de puțina tragere de inimă cu care lucram și în fabrică.

De fapt, bătrînul își făcea destul sînge rău ; înțelegea desigur că își asumă sarcina ingrată de a apăra niște principii pe care astăzi nu se mai pune preț.

Între timp, turneul continua și echipa fabricii depășea etapă după etapă. Jocurile eli-

minatorii operează o selecţie rapidă şi progresivă. De bună seamă, pe măsură ce se apropiau finalele, meciurile deveneau tot mai dure şi mai palpitante. Publicul discuta rezultatele din ce în ce mai înfocat şi fiecare, jucători sau spectatori, dorea ca trofeul să revină echipei sale, cam fără a ţine seama de meritele reale.

— Asta vi se pare drept? întreba Mancinelli.

Se plimba încoace şi-ncolo prin vestiar şi se uita din cînd în cînd afară, prin fereastra orizontală, ca dintr-o cazemată.

Cerul nici nu se vedea de la fereastra aceea şi, ca de obicei, larma neîntreruptă a glasurilor întărîtate din tribune răzbătea pînă la noi.

Părea că în ziua aceea trebuia să se înfrunte uri vechi, pînă atunci ţinute sub obroc şi izbucnite din nou pe neaşteptate. Jocul se aprindea ca un foc bengal, iar noi ne împrăştiam pe teren şi ne readunam ca bătuţi de vînt.

Plimbîndu-se fără răgaz, cu ţigara de foi în gură, antrenorul ne urmărea cu privirea de lîngă tuşă. Nu scotea o vorbă; dar îşi regăsise expresia aceea hotărîtă, senină, de parcă ar fi mîngîiat cu privirea valurile mării. Evident, firea lui de apostol şi de condotier era pe punctul de a ieşi din faza negativistă.

XVI

AJUNSEI din urmă un adversar care alerga izolat. Tocmai îl dublam, cînd, pac, îmi trase un călcîi zdravăn. Căzui ca un spic de grîu secerat. Nu-mi scăpă decît un ţipăt înăbuşit. Celălalt se trînti la pămînt în aceeaşi clipă. Publicul sări în picioare furios. Ţinea cu echipa adversă şi nici nu văzuse bine cine a lovit. Soarele dogorea încă puternic în acea după-amiază de octombrie, nici o adiere nu ne răcorea trupurile înfierbîntate de joc.

Am fost purtaţi pe braţe afară din teren, iar pe mine m-au depus la picioarele antrenorului. Mă zvîrcoleam şi gemeam. Meşterul luă buretele din găleată şi mi-l trecu peste faţă ca pe un puf de pudră. Cei trei colegi de echipă care m-au cărat pînă acolo rămăseseră pe loc. Maistrului Mancinelli i se albiseră buzele. Ridică ochii ameninţător:

— Întoarceţi-vă pe teren şi cum puneţi mîna pe vreunul din ei, ardeţi-l.

Biăeţii înţeleseră despre ce-i vorba şi o luară din loc. Echipa noastră o cam lua pe coajă, deşi încă se ţinea destul de bine, şi nu era vreme de pierdut.

Îngenuncheat pe iarbă lîngă mine, meşterul îmi pipăia cu grijă glezna.

— Ești nevătămat, zise. Viața ta pe terenurile de sport era să se încheie astăzi.

Lungit pe pămînt, cu capul în iarbă, priveam cerul. Cînd îl privești așa, ți se pare că nici nu mai există altceva decît cer. Mancinelli îmi masă încetișor piciorul lovit. Dar nu mai mult de un minut, apoi îmi puse un bandaj elastic strîns, peste care îmi trase la loc ciorapul și gheata. Publicul dezlănțuit făcea ca toți dracii. Antrenorul muie buretele în găleată și mi-l mai trecu o dată peste față. Privea țintă la tribune. Ceea ce vedea acolo nu-i mirosea a bine.

Îmi spuse :

— Du-te cu Dumnezeu.

O vreme mă ținui deoparte, șchiopătînd. Dar curînd mă înfierbîntai și durerea de la picior deveni tot mai slabă, pînă ce n-o mai simții de loc. Nu mai simțeam decît mînia împotriva acelor huligani care de atîtea ori stînjeniseră acțiunea echipei noastre, și dorința de a pune lucrurile la punct, chiar pe terenul violenței, cu niște oameni care amestecau sportul cu josnicia.

Maistrul îmi făcu semn cu mîna de la marginea terenului. Deviai cursa și trecui pe lîngă el. Îmi repetă ceea ce le spusese celorlalți trei adineauri. Pe loc mă pusei pe treabă și abia îmi scăpă unul care galopa în sens invers. Dar n-a fost meritul lui. Îi ochisem genunchiul și era gata să-l pocnesc. Însă mingea ajunse prea repede în acea parte a terenului și arbitrul venea spre noi ca un ului. Așa că mi-a scăpat. Pe de altă parte nici nu

prea mă pricepeam la asemenea treburi. Știam doar atît, că la încăierare nu poți fi sentimental. Ori dai, ori încasezi. Altfel nu se poate.

Mă copleșea totuși dorința de-a face dreptate și îi purtam sîmbetele unui ins blond, înalt și zdravăn, care lovea cu zîmbetul pe buze. Te pocnea și îți surîdea în nas, ridicîndu-și vesel bărbia. Dar nu lovea decît la momentul potrivit, trebuie s-o recunoaștem. Era mai periculos decît un boxer care te atinge la ficat.

Cînd mai trecui o dată aproape de el, Mancinelli îmi spuse :

— Învață-i minte, nu-i ierta.

Părea un leu înfuriat.

— Fii pe pace, răspunsei.

Nu-l uitasem pe omul meu. Îl pontam. Ardeam de dorința de a-l pedepsi : o lovitură pe care să n-o uite cît o trăi, pe măsura ticăloșiilor lui. Adică o lovitură bine gîndită, dată cum trebuie. Și nu era ușor să i-o plasez pe furiș.

Tot alergînd, nu-l scăpam din ochi. I-o coceam, în timp ce el își făcea mendrele mai departe. Desigur, ar fi fost o prostie să-l las să mi-o ia înainte. Căci n-ar fi scăpat ocazia de a-mi plasa o lovitură nimicitoare. Eu însă voiam să-l scot din circulație. Iar pentru aceasta trebuia să aștept momentul potrivit.

Meșterul privea, frămîntîndu-și barba cu mîna. Acum participa la jocul nostru chiar și fizic. Din cînd în cînd îl vedeam făcînd cîte o mișcare bruscă. Ba cu umărul, ba cu ge-

nunchiul, ca să grăbească o acțiune prea înceată a vreunuia dintre noi. Și tot dădea din cap, mai abitir decît unul care urmărește o bucată muzicală. Loveam noi mingea cu fruntea ? Pe loc făcea și el aceeași mișcare.

Tricourile muiate de sudoare ni se lipeau de trup. Mai ales la piept. Lungi mai sînt nouăzeci de minute. Și-apoi în ultimele, nu prea îți mai pasă de eleganță. Lupta devine apăsătoare. Oboseala crescîndă făcea și ciocnirile dintre jucători mai dure. În acele minute îmi căzu în mînă omul meu.

Îl interceptai în diagonală. Eu alergam din răsputeri, în vreme ce el înainta în trap mărunt, ca unul ce are de respins o minge sigură. Izbutii să-i cad în spate cum îmi venea mai bine, cînd el dădea în minge. Abia apucai să sar ; dar pe piciorul lui încordat ! Sării tocmai la țanc. Trecui cu crampoanele peste genunchiul lui, lovind zdravăn. Nimeni nu pricepu cum s-a întîmplat. O lovitură din ciocnire, dată pieziș peste genunchi. Căzu fără a zice nici pîs. Mă trîntii și eu. Mă ridicai însă îndată. Împreună cu alții, mă repezii să-l ajut. Publicul era în picioare și îmi striga „ucigașule". Dar nici unul n-ar fi putut jura că nu a fost o simplă întîmplare.

Îl cărarăm afară, ca pe un animal înjunghiat. Mă întorsei la locul meu. Arbitrul se răsti la mine ca să-l vadă spectatorii. Eu, ascultîndu-l cu nasul în pămînt, desfăceam larg brațele, în semn de nevinovăție. Comedia n-a ținut mult. Căci el fluieră și jocul reîncepu.

XVII

FRATELLONI, șeful forjelor, avea mereu necazuri cu caii. Părea că-i un făcut, dar dacă se nimerea prin împrejurimi vreun cal cu defecte ascunse, nu se lăsa pînă nu punea mîna pe el. Știa că nu cumpără un pursînge, asta-i drept ; doar că încerca mereu să-i aleagă tineri și focoși, buni, după părerea lui, pentru curse. Și de fiecare dată lua plasă.

Iar după ce cumpăra un cal nou, duminica și ori de cîte ori avea vreme, se apuca să-l antreneze, cu trăsurica lui de un loc și cu o răbdare sadică. Cum auzea că este pe undeva prin împrejurimi vreo serbare avînd în program alergări de cai, hop și el. Uneori cîștiga, și o astfel de bucurie îi făcea mai mult bine decît oxigenul unui bolnav.

Pasiunea-i pasiune, nici vorbă, iar el nu părea să aibă în viață alt țel. Pentru Frattelloni sport însemna cal ; ceea ce îi făcea mult sînge rău, căci patrupedele acestea nu prea păreau grăbite să-l mulțumească.

O dată, bunăoară, avea o iapă care pleca uneori numai dacă-i ridicai unul din picioarele dinainte. Mai ceva ca un motor pornit cu manivela ; țîșnea ca din praștie și maistrul meu izbutea sau să nu să sară în caleașcă,

după cum se nimerea. Cu timpul, era de ajuns să-i schiţezi gestul ştiut, că şi pornea ca o panteră, cu sau fără Fratelloni, nu-i păsa de nimic, rupîndu-şi toate hamurile dacă era priponită.

Cu o altă iapă, rotată, altă dandana : nu putea s-o mîne pe străzi aglomerate şi cu atît mai puţin printre alţi cai ; pentru că se cabra speriată, zvîrlind din copite în toate părţile. Să stai în trăsurică în asemenea clipe însemna să-ţi rişti viaţa. Nu suferea nici un fel de tovărăşie. Pe cînd, singură, alerga de mai mare dragul, în trap întins, şi noul ei stăpîn se dădu de ceasul morţii s-o vindece de nărav, mai cu binele, mai cu răul. Degeaba ! Pesemne păţise ea ceva cînd era mînz şi nu mai avea leac.

Altă păcăleală a fost cu nişte ţigani geambaşi. Aceştia legară într-o zi de gardul fabricii un cal. Îi dăduseră să mănînce ţipari şi părea tare focos, ager, plin de draci. Ieşind de la lucru, Fratelloni îl văzu şi pe loc îi plăcu la nebunie. Izbuti să-l capete dînd în schimb alt cal şi încă ceva bani pe deasupra. Imediat îl puse la probă. Dumnezeule mare, era cu neputinţă să-l ţii la pas : fugea ca un zmeu, în trap întins, de ziceai că e năzdrăvan.

— Ăsta-i tigru, nu cal, zicea maistrul Fratelloni. Ţi-e şi frică să te sui în trăsură cu o fiară ca asta.

Iar calul, ce mai, zbura, nu alta, nici nu atingea pămîntul, muşcîndu-şi nerăbdător zăbala.

Dar odată terminat efectul ţiparilor, care-i frămîntau şi-i gîdilau intestinele, trăpaşul cel focos redeveni mîrţoagă.

Nimeni nu se pricepe la cai ca ţiganii, asta-i sigur.

Acuma Fratelloni avea necazuri cu o iapă frumoasă, tînără, vioaie, musculoasă, cu picioare lungi şi piept larg care, cînd alerga, nu exista cal în toată regiunea să se ţină după ea ; dar mai sperioasă decît o călugăriţă. Nu lăsa pe nimeni să pună mîna pe ea şi, mai ales, nu suferea harnaşamentul. Era de-ajuns cea mai mică încercare de a i-l pune, că pe loc se trîntea la pămînt şi n-o mai puteai scula de jos nici cu macaraua ; sau, dacă o luai prin surprindere, ieşea un tărăboi cumplit şi meşterul, după scurte dar violente coride între pereţii grajdului strîmt, era nevoit s-o ia din loc urgent. Mai mult de patru sau cinci ori n-a fost în stare să o înhame.

Aşa că lunea, după duminicile lui infernale, scoţînd fum pe nas, se răzbuna cu ciocanul pe bucăţile de fier încins, modelîndu-le ca pe nişte bucăţi de ceară.

Într-o dimineaţă ca asta, veni în atelierul forjelor maistrul Mancinelli.

— Ce-i ? întrebă Fratelloni bănuitor.

Mancinelli arătă spre mine.

S-ar zice că aici îmi văd de treabă, recunoscu cinstit meşterul meu. Doar la ajustaj nu eram în stare de nici o ispravă. Vorbiră apoi despre muncă, despre noua forjă hidraulică ce trebuia montată, despre eventualitatea

ca Mancinelli şi alţi vreo cîţiva maiştri din vechea gardă să fie scoşi la pensie.

Era o problemă gravă aceasta, ce dezvăluia neputinţa unor oameni de felul lui Mancinelli, al lui Fratelloni, al lui Mocci, în faţa oricărei eventuale decizii a conducătorilor întreprinderii ; şi mai ales cît de greu putea fi controlată opinia acestora din urmă că practic este imposibil ca maiştri cu treizeci de ani de serviciu în spinare să poată face faţă unor procese de producţie noi, care probabil urmau să restructureze activitatea fabricii, pentru a o desprinde definitiv de originile sale meşteşugăreşti şi pentru a-i schimba sistemul de funcţionare, încă meşteşugăresc sub anumite aspecte.

Acum însă ei vorbeau deja de sport, căutau puncte de asemănare între oameni şi cai. Cîte nu-i apropie ! Mai puţin, în ce priveşte exerciţiile de respiraţie. Oamenii le practică şi le sînt folositoare, pe cînd caii, prin forţa lucrurilor, trebuie să se lipsească de ele. S-ar zice totuşi că pentru animale nu-s atît de necesare şi discuţia trecu la punctul următor.

Cei doi maiştri făceau risipă de bunăvoinţă ca să cadă de acord. Dar Fratelloni se gîndea la iapă cu o ciudă imensă şi sfîrşi prin a-i mărturisi lui Mancinelli toate vicleniile şi răutăţile acestui animal.

Ascultîndu-l, Mancinelli îşi rodea trabucul. Spuse :

— Ia ascultă, mie mi se pare că mînza asta a ta e mai degrabă tîmpită, capricioasă ; aşa că tu...

— Pardon : ce, nevastă-mea e domnişoară ? sări de colo Fratelloni.

— Nu ! Da ce-are una cu alta ?

— Păi atunci nu-i zice mînză unei iepe. A fătat un mînz, totuşi.

— Eu de unde să ştiu ? Şi nu spuneai că-i tînără, zveltă, uşoară ? Ce dracu ! protestă Mancinelli.

— E-adevărat. Poate că maternitatea i-a făcut chiar bine : e elastică şi superbă.

— Tîmpită şi capricioasă, stărui Mancinelli. Şi tu o laşi să te calce-n picioare. Trebuie să te răsteşti la ea, dragă prietene, să foloseşti cei doi B : blîndeţea şi biciul. Şi cu femeile, nu-i la fel ?

— Ce-aş mai putea să fac, pe toate le-am încercat ! se tîngui Fratelloni.

— Ascultă : ştii ce trebuie să faci ? zise Mancinelli privindu-şi trabucul.

— Ce ? spune-mi ce ! sări Fratelloni.

Mancinelli nu răspunse. Îşi urmărea liniştit gîndurile, suflînd fumul prin colţul gurii.

— Ei ? întrebă Fratelloni.

Dar pauza fu nesfîrşit de lungă. În cele din urmă, Mancinelli îşi desprinse ochii de la trabuc şi zise :

— Cum începe iapa să-şi facă mendrele, tu ia o sticlă îmbrăcată în rafie, umple-o cu apă şi sparge-i-o în cap. Apoi pleacă şi las-o să mediteze. Cum ea nu se poate şterge, va crede că e rănită la frunte. Îşi va închipui că apa care i se prelinge pe cap este sînge şi o va cuprinde o asemenea spaimă, încît pe loc îi vor ieşi toţi gărgăunii. Cînd te vei în-

toarce vei vedea că s-a făcut așa de blîndă, că ai putea s-o înhami și la roata puțului.

Fratelloni rămase cu gura căscată.

— Merită să încerc, zise.

Pe la trei noaptea el încă mai gonea încoace și-ncolo pe strada unde locuia Mancinelli, cu iapa, asudată și fumegîndă, alergînd de mama focului. Necheza de fericire, el. Și cum Mancinelli nu se grăbea să se scoale, începu să bată în poartă cu coada biciului. Era atît de emoționat, că ținea neapărat să-l sărute.

Mancinelli se uita la el somnoros, nu-și mai aducea aminte de sfatul pe care i-l dăduse.

— Ei drăcie ! exclamă în cele din urmă. De necrezut !

XVIII

FRATELLONI și Mancinelli stăteau lîngă mașina cea nouă, cu un colțuc de pîine și o pungă cu nuci. Noua forjă hidraulică fusese montată de cîteva zile și i se făcuse proba de mai multe ori. Era mare și puternică. Față de ea, forjele cu care lucraserăm pînă atunci păreau mici și firave. Fuseseră două : una mică de tot, alta ceva mai mare ; iar acum aceasta era cea mai mare din toate. Păreau anume înșirate în ordinea înălțimii, pe linia centrală a atelierului. Prima, spre fereastra ce dădea în curte ; mijlocia, în centru ; iar a treia, spre despărțitura care îi servea maistrului de birou. Pentru o a patra forjă n-ar mai fi fost loc. Ar fi trebuit construită o altă hală.

Evenimentul era cu atît mai important cu cît la inaugurare venea chiar un ministru. Primul, se pare, ce călca acolo. Tocmai despre el vorbeau acum cei doi meșteri.

— Știi ceva ? declară Mancinelli. Pe omul ăsta eu nu l-aș pune nici măcar semnalizator.

— Da de ce ? se informă Fratelloni.

— Fiindcă abia i-ai pune stegulețul în mînă, că el l-ar și mînca.

— Ei, drăcie ! făcu Fratelloni.

— Este unul din ăia care înghite panglici. Unul care-şi susţine opiniile pînă cînd le înghite. După aceea se apucă să susţină altele, fireşte ; dar nu ţine mult nici cu astea. Stomacul lui trebuie să fie un adevărat cimitir de panglici.

— Într-o bună zi tot o să-i stea în gît, opină Fratelloni.

— Da de unde ! Ăsta înghite steguleţele ca pe nişte gălbenuşuri crude, cu coadă cu tot.

Forja cea nouă, pulsînd cu inima ei gigantică, bubuia în gol. Maistrul Fratelloni puse o nucă pe nicovală şi începu să regleze cu grijă lungimea bătăii. Ajuns la un deget de lungimea dorită, mări cursa ciocanului, milimetru cu milimetru. Pînă la urmă, lovită, nuca se sparse fără a se fărîma. I-o dădu lui Mancinelli, care o mîncă cu pîine.

— Merge ca ceasul ! strigă vesel Fratelloni.

A doua fu însă strivită de ciocan şi trebui rasă de pe nicovală. Fratelloni manevră mai atent, fixă reglajul şi, fără lovituri în gol şi fără a le strivi, toate nucile din pungă au fost sparte în cîteva minute.

— Ar fi ceva, zise Mancinelli, să-i arăţi unui ministru cum se sparg nuci cu o forjă hidraulică de mărimea asta.

— Mai ales cu o asemenea precizie, adăugă Fratelloni. Da să vezi cînd oi face proba chiar cu ceasul lui. Căci va trebui să surîdă, în timp ce inima îi va tremura pentru solniţa lui.

— Pentru profani, astea-s grozăvii care nu se uită, zise Mancinelli.

Şporovăiau aşa, strigînd, în larma asurzitoare a atelierului. Dar mie povestea cu ceasul ministrului nu-mi era clară.

— Meştere, zbierai, cum se face proba asta cu ceasul, nu pricep.

Fratelloni mă privi cu milă.

— Şi lucrezi, chipurile, la atelierul de forjă ! zise.

— De unde să ştiu, meştere. Dacă n-am văzut niciodată ?

— Asta aşa e, admise el, apoi mă lămuri : cu ceasul e mai sugestiv, pentru proprietar vreau să zic ; dar cu nuca-i mai greu, fiindcă nuca trebuie atinsă ; ceasul, nu. Uite cum : iei ceasul, îl pui frumos pe nicovală, iar peste el aşezi un cartonaş cu un pic de clei deasupra. Toată isprava este să faci, dintr-o singură lovitură, să se lipească foaia de carton pe ciocan, fără să izbeşti ceasul, fără să-l strici.

Rămăsei mut de uimire. Dacă aşa spune meşterul, aşa trebuie să fie.

— Ei, drăcie ! exclamai, dar cum se poate regla cursa ciocanului calculînd la fix grosimea cartonului ? Tot ar trebui să se spargă cel puţin geamul cadranului.

Mă lăsară un timp pradă uimirii. Apoi Mancinelli făcu :

— Haide, spune-i. Singur n-are cum să priceapă.

— E un secret al meseriei, rînji Fratelloni, aşa că să nu te-apuci să baţi toba. Ţi-l spun, pentru că poate într-o zi îţi va cădea în mînă vreun ministru ori alt grangur mare şi atunci

vei putea face experiența, amintindu-ți de meșterul Fratelloni, de sufletul lui bun.

Își luă un aer de conspirator. Mancinelli îl privea nepăsător.

— Ciocanul forjei nu atinge cartonașul, îmi urlă la ureche maistrul. E de-ajuns să coboare pînă la cîțiva centimetri de ceas, golul de aer stîrnit de cursa de întoarcere îl suge și îl face să se lipească de ciocan.

— Dar dacă greșești, ai sfeclit-o, zise Mancinelli.

— Ai priceput? încheie Fratelloni. Și la sfîrșit, o dată proba făcută, iei ceasul și-l dai înapoi ca și cînd nu s-ar fi întîmplat cine știe ce.

— Asta-i! Că ceasul trebuie să-l dai înapoi în orice caz, spusei.

Cei doi mă priviră îndelung, duși pe gînduri.

XIX

CEI CE cîntă la banjo, la mandolină sau la ghitară sînt privilegiați. Pentru că aceste instrumente nu au nevoie de acompaniament, poți cînta la ele și de unul singur cînd îți vine; ciupești corzile și faci la acorduri după pofta inimii.

Cu clarinetul însă, e altfel. Lasă că îți spargi plămînii suflînd în el, dar de bine de rău clarinetul în si bemol își are rolul lui și sună frumos mai cu seamă împreună cu alte instrumente. Astfel că dacă ai ghinionul să faci parte dintr-o orchestră în care fiecare este legat de exigențele celorlalți și toți la un loc de cele, superioare, ale colectivului, nu-ți mai dă mîna să alegi timpul și locul unde să cînți. Se cer sacrificii, cu alte cuvinte, și se cereau mai ales atunci, cînd se făceau de zor la repetiții, în vederea primirii festive a ministrului, tocmai cînd activitatea atletică a fabricii necesita un efort susținut, deoarece se apropiau campionatele regionale ale asociației.

— Tu cînți, și alții dansează, îmi spunea antrenorul.

— Și încă ce mai dansează, răspundeam.

Meșterul nu știa că ajunsesem să-mi dedic antrenamentelor tot timpul liber. Căci aveam

de alergat cinci mii şi zece mii de metri în două zile consecutive, iar aceasta presupunea o disciplină foarte severă.

În săptămînile trecute fusesem un atlet model. În ultimele şapte zile evitai orice efort excesiv, culcîndu-mă seara devreme, cu mese raţionale, viaţă aşezată şi discuţii cu logodnica.

— Ce-i cu tine, te simţi rău? zicea ea.

Părea că dragostea i se înteţise tocmai atunci.

— Nu. De ce?

— Aşa.

— Vrei să-ţi arăt cum mă simt? întrebam.

— În ce fel?

— Ştii tu.

— Cine mai ţine minte!

— Am să-ţi reamintesc eu, n-ai grijă.

— Bine. Dar acuma te simţi rău. De vreo cîteva zile te simţi rău.

— Da. Ca un tigru în mijlocul junglei.

— Atunci înseamnă că nu mă mai placi. Asta-i: nu mă mai iubeşti.

— Uite ce-i, du-te acasă, ziceam, mai vorbim noi luni.

Ea nu prea se pricepea la atletism. Nu i-o puteam lua în nume de rău.

Sîmbătă dimineaţă eram la start.

Cinci mii de metri, dacă ştii ce vrei şi cu o bună pregătire, e o cursă frumoasă. Te joci cu adversarii. Acum nu mai aveam probleme. Trebuie să ştii să rezişti pe toată distanţa; dar să rezişti ca unul care se simte stăpîn pe situaţie, cu o marjă de siguranţă

bună, oricum ar merge treaba. Această marjă de siguranţă, la cinci mii de metri, stă în a nu ajunge la sfîrşitul cursei istovit. Cu forţa şi cu suflul necesar pentru a mai alerga cîţiva kilometri. Atunci sigur că poţi apăsa pe accelerator; ştii că trupul rezistă. Că rezistă bine caroseria şi motorul, cît e nevoie pentru a produce efortul maxim în momentul voit şi pentru cît timp vrei. Fireşte, fără să-ţi dai sufletul. Doar de aceea ai un creier, ca să-ţi comande muşchii, să le regleze acţiunea, să te facă strategul propriilor tale forţe.

Iată, aşadar, cum se aleargă cinci mii de metri sau orice altă cursă de fond. Nu-i suta de metri. Aceea este o explozie, şi atît. Pentru un ciolan zdravăn ca proba de cinci mii de metri îţi trebuie dinţi tari şi priceperea de a-i folosi.

Tocmai de aceea, ca şi în vederea probei de zece mii de metri de a doua zi, nu pornii în cursă ca protagonist. Îmi reglai pasul după ceilalţi. Împotriva principiilor maistrului Mancinelli; doar eu alergam, nu el. O luai uşurel, într-adevăr, şi la momentul potrivit mă plasai în coada grupului care evada. Alergam sigur de mine, vioi, cu plăcerea elasticităţii muşchilor. Atacai viguros ultimii opt sute de metri. Îmi simţeam picioarele funcţionînd fără greş, sprinten şi puternic. Victoria îmi părea acum uşoară. Pe ultimii două sute de metri gonii cu două carburatoare, deşi nu era necesar de loc. Dar şi sufletul îşi cere partea lui. Şnurul de la sosire mi se rupse dulce pe piept.

— Nu! Să ştii, îmi spuse Mancinelli în vestiar, n-ar trebui să alergi aşa.

— Dar cum, meştere? Doar am cîştigat.

— Ce-i tot dai cu meştere şi iar meştere, izbucni el, te-am învăţat eu să cîştigi aşa?

— Nu, recunoscui. Dar...

— Atunci ţine-ţi gura, zise. Da ce, ne jucăm? O astfel de comportare îţi era îngăduită la început, cînd fiecare cursă însemna o aventură, cînd luai startul fără măcar să ştii dacă te ţin puterile să ajungi cel puţin la jumătatea parcursului. Dar nu astăzi. Acum te-ai maturizat; ai suflu, putere, stil, iar un atlet aflat la un astfel de nivel e obligat să tindă spre realizări optime. Nu victorii uşoare, bazate pe slăbiciunea altora. Gata, s-a terminat cu astea.

Vorbele meşterului îmi mergeau drept la inimă.

— Aşa să fie, încuviinţai. Nu mai fac. Voiam doar să mă cruţ pentru mîine.

— Dragul meu, chibzuiala e folositoare; dar n-ai ajuns la vîrsta cînd ţii socoteala fiecărui cartuş cheltuit. Şi nu uita că la concursuri trebuie să alergi ca şi cînd ai fi singur pe pistă. Ca efort pur; să năzuieşti totdeauna spre cele mai bune rezultate. Concurenţii să-ţi servească, cel mult, ca un impuls pentru o şi mai arzătoare îndîrjire.

Nu-l mai auzisem niciodată pe meşterul Mancinelli vorbind cu atîta pasiune. Continuă:

— În atletism nu este loc pentru tactică; pentru inteligenţă da, însă nu pentru tactică; nu-i un teren pentru vînat cîştiguri mărunte, nu-l faci doar pentru meschina satisfacţie de a trece linia de sosire. Atletismul, sportul, înseamnă forţă, armonie, element al vieţii, aş zice ştiinţa perfecţionării umane, care-i dă omului posibilitatea de a-şi dovedi înalta valoare şi posibilităţile sale şi care, printr-o pregătire fizică susţinută, să-l ajute a depăşi limite tot mai inaccesibile şi a-şi demonstra supremaţia asupra materiei.

Ajuns aici, tăcu. Îl privii. Îşi căuta chibriturile prin buzunare, scotocindu-le unul după altul.

— Culcă-te devreme astă-seară, zise el, şi mai odihneşte-te şi mîine. Toată dimineaţa. Proba de zece mii de metri se dispută după-prînz, pe la patru şi jumătate.

XX

NUMAI că n-am putut rezista. După ce am dormit pînă la cină și știind că a doua zi pînă la prînz am timp să mă mai odihnesc, m-am dus în seara aceea la repetițiile orchestrei, fără știrea maistrului Mancinelli.

Cînd băgai capul pe ușă, ținînd cutia clarinetului sub braț, dirijorul era în picioare la pupitru, răsfoind partitura.

Zărindu-mă, făcu ochii mari și zvîrli spre mine bagheta cu vîrful înainte, ca pe un cuțit. Apoi coborî, țopăind în pas de menuet și, fluturîndu-și brațele, veni lîngă mine. Îmi făcu o plecăciune pînă la pămînt.

— Sluga dumitale prea plecată, declamă.

Ridică brusc capul și zbieră, arătînd ușa.

— Ieși afară, bufonule, afară! Te-nvăț eu să fugi! Cu picioare în dos. Afară! Afară!

Părăsii sala, urmărit de ochii încruntați ai tuturor.

Șezui, mai degrabă mă prăbușii pe prag, în fața ușii. Era cît se poate de clar: fusesem dat afară.

Rămăsei acolo vreo două ceasuri: abia acum îmi dădeam seama de profunzimea sentimentelor mele și de atașamentul față de orchestră. Inima mea rămăsese acolo, înăuntru. Mă gîn-

deam la cămăruța în care erau păstrate tobele mari și mici, timpanele și toate celelalte instrumente, mirosind a închis ca un ungher de scenă. La sala în care făceam repetițiile, rectangulară, enormă, cu noi în mijloc, grupați în semicerc, în jurul pupitrului.

Podeaua era din cărămizi arse așezate în zig-zag, pereții albăstrii, dar acum înnegriți de vreme și de praf. Tavanul era făcut din pînză de sac și ziare lipite deasupra și vopsite într-o culoare deschisă, de care atîrnau inele roșii, verzi, albastre, violete, ca acelea de la bîlci care se aruncă în gîtul sticlei. Pînza tavanului era roasă și ruptă în mai multe locuri: colțurile atîrnau jalnic în jos. Sala mirosea a praf stătut, a mobilă hîrbuită, a recuzită veche de teatru. Chiar și muzica, acolo înăuntru, avea același miros.

Ședeam așa, cu spatele rezemat de ușa sălii de repetiții, fără să mă pot urni din loc. Ascultam sunetul tromboanelor, marșul triumfal din *Aida*. Poate că dirijorul voia să-l cînte la primirea ministrului. Oare ce-ar zice meșterul Mancinelli? Încercară imnul național și apoi dădură drumul la marșuri. Nu! Asta nu! Asta-i prea mult!

Cu clarinetul sub braț, pornii agale spre casă. Îmi mai rămînea micul concert al Asociației Muncitorești în ajunul carnavalului. Dar era o mîngîiere prea slabă.

Somnul se lăsă mult așteptat, dar pînă la urmă oboseala își făcu efectul. La zece dimineața încă mai dormeam.

Mă trezi mama. Întrebă :

— Orchestra voastră nu-l întîmpină pe ministru ?

— S-a terminat, răspunsei. Nu mai cînt în orchestră.

— Păcat !

Nu eram în apele mele. Plecai curînd. La amiază sosii la stadion. Concursurile de dimineață erau pe sfîrșite. Îmi pusei treningul, cu gînd să încerc, ușurel, un tur de pistă, ca să văd în ce măsură tristețea îmi împuținase forțele.

Numai în cămașă, fără pălărie, cu țeasta lucind bronzată în soare, Mancinelli era și el acolo. Mă întrebă :

— Ce-i cu tine ?

— Nimic. Frămîntări sufletești, răspunsei.

— Ești o pacoste pe capul omului !

Cînd m-am întors după-amiază la teren, întreaga orchestră îmi răsuna în inimă.

Stadionul era împodobit ca pentru o mare sărbătoare și o tribună împănată cu steaguri îl aștepta pe ministru. Fără o scurtă vizită la stadion nu se putea.

Probele se desfășurau normal, independent de drapele și de foiala pestriță a publicului, foarte numeros în ziua aceea. Pentru noi, de altfel, venise toată fabrica.

Traversînd pista, intrai pe teren în pas alergător. Colegii de atelier mă primiră cu ovații. Pînă la urmă, seriozitatea risipește întotdeauna neîncrederea și antipatia. Răcneau ca la o coridă ; ce-i drept, se și distrau.

Oricum, aveam un mare număr de suporteri ; și asta datorită faptului că eram fondist. Fiindcă la săritura în înălțime, de pildă, omul sare, și bună ziua : cel mult îl aplaudă. Ca și la suliță, ori la săritura în lungime, ori la suta de metri : sînt probe care abia le începi și se și termină, iar spectatorii nu au nici timp, nici motiv să se prindă în joc. Cursele lungi, în schimb, oferă toate posibilitățile de a trăi competiția, de a-ți da seama de eforturile atletului, de a-i desluși stilul, de a lua parte la suferința lui ; și pînă la urmă asta pasionează.

XXI

PE LA CINCI, cînd venea la rînd startul în cursa de zece mii de metri, sosi și ministrul. Startul fu amînat și, fără mine, orchestra începu imnul național. Ministrul se ivi din lojă ca din turela unui submarin, în aplauzele prelungite ale asistenței. Aceasta era ultima etapă a turneului său.

Rosti cîteva cuvinte inutile despre sport, presărate ici și colo cu afirmații categorice. Apoi își sticli dinții de patru sau cinci ori în tot atîtea surîsuri, șezînd plin de demnitate, cu brațele încrucișate și privind în zare, ca omul obișnuit să se bucure de prospețimea aerului la înălțimea unei terase.

Difuzorul anunță din nou cursa de fond de zece mii, în timp ce apăreau gimnaștii, cu Campanelli în frunte. Cocoțîndu-se unii peste alții, începură pe loc o serie de compoziții și figuri colective. În liniștea cea mai deplină, cu un ritm și o precizie uluitoare, își executară programul, ca întotdeauna, fără măcar să se privească între ei.

Noi ne pregăteam de start. Eram treisprezece.

Ținînd între dinți un fir de iarbă, maistrul Mancinelli se apropie :

— Cum te simți ? mă întrebă.

— Încă nu-mi dau seama bine, meștere, răspunsei.

— Fii atent la vîrfurile picioarelor, mă avertiză maistrul Mancinelli. Să nu-mi alergi în vîrfuri toți acești zece kilometri.

— Îți arde de șagă, meștere ? făcui. De cusurul ăsta m-am dezbărat, încă de cînd.

— Cu atît mai bine, aprobă el. De altfel, o știam. Totuși, repet, în cursele lungi, cel care aleargă doar în vîrful picioarelor este întotdeauna handicapat. Să nu uiți.

— Dacă-i nevoie, pot să-mi și notez, spusei.

Maistrului nu prea îi plăceau obrăzniciile.

— Sigur că-s lungi zece kilometri : ai de fugit, nu glumă, zise el. Ai grijă ce faci.

— Meștere, va trebui să-i străbat, metru cu metru, pe toți, răspunsei.

— Să fie-ntr-un ceas bun ! îmi ură el.

Pistolul de start detună în aer și pornirăm.

Ne stabilizarăm treptat și sfîrșirăm primul tur în șir indian. Pasul era vioi ; de astă dată trebuia să mi-l temperez. Alergam așa cum înoți la vale pe firul apei. Luam aminte la deplina armonie a mișcărilor, la rotirea și la suspensia bustului, ca să nu îmi apese bazinul, la lungimea pasului, la poziția picioarelor. Asta era acum o conduită firească ; totuși mă străduiam necontenit să o perfecționez.

Oricum, atenția publicului era concentrată la echipa de gimnastică, iar ministrul părea atît de moleșit de digestie că puteai să-i tragi cu tunul la ureche.

8 — c. 513

Doar cînd treceam pe lîngă peluză, izbucneau uralele celor de la fabrică. Atunci mulţimea se întorcea distrată să ne privească.

Mai erau peste douăzeci de ture. Eram trei sau patru care trăgeam, pe rînd : cînd îmi venea rîndul mă distanţam puţin. Atunci ceilalţi erau nevoiţi să-şi sporească efortul, ca să nu piardă teren. Simţeam dorinţa de a mă repezi pe vîrful picioarelor ca pe două aripi şi s-o iau înainte de unul singur. Dar m-am stăpînit ; participam la campionatul regional, şi mă mai aşteptau şi alte concursuri. Totuşi, prea mult nu întîrziai să acţionez conform mijloacelor mele şi posibilităţilor de care ştiam că dispun. De altfel şi maistrul Mancinelli, care mă urmărea atent cu privirea, văzînd că acţionez cu rezervă cînd ceilalţi trăgeau, găsea desigur că prea tărăgănez asaltul. Dacă cineva îşi cruţa forţele pentru a porni la ofensivă la momentul potrivit, apoi nu mai putea conta pe lipsa mea de combativitate. Fiecare luptă cum poate.

Cînd trecui pe lîngă el, maistrul silabisi :

— Dă-i bătaie ! Doar eşti în stare, ce Dumnezeu !

Dădui benzina la jumătate, continuînd goana cu forţă şi cu regularitate. Acesta era pasul meu ; nu-l mai temperam şi nu mă mai dădeam la o parte ca să trag alternativ cu alţii. Astfel că, centimetru cu centimetru, începui să mă distanţez.

Acuma, văzîndu-mă mereu în frunte, tovarăşii mei de muncă organizau cîte un concert

de urlete cumplite ori de cîte ori treceam. Avansul meu creştea treptat : la a zecea tură erau mai bine de douăzeci de metri. Şi dobîndit fără oboseală, adică fără a depăşi sforţarea pe care mi-o planificasem declanşînd atacul.

— Vezi că te ia vîntul ! strigă Mancinelli.

În vremea aceasta, muzicanţii, aşezaţi în apropierea lojii ministrului, trebuie că mă recunoscuseră şi mă urmăreau cu atenţie. În fond, deşi dat afară din orchestră, tot al doilea clarinet în si bemol era cel care făcea această ispravă. Simţeam în ceafă şi ochii sfredelitori ai dirijorului. Eu nu mai vedeam pe nimeni. Voiam doar să fac o bijuterie de cursă.

La al patrusprezecelea tur avantajul meu trecuse de treizeci şi cinci de metri. Conduceam în ritm susţinut şi adversarii mei erau destul de puternici dacă izbuteau să nu se lase întrecuţi şi mai rău. Regularitatea cursei păstrîndu-se, cîştigam teren pe măsură ce creştea distanţa parcursă.

La al cincisprezecelea tur, orchestra îmi dădu, în sfîrşit, un semn de simpatie, prin Poponi, cu o scurtă rafală de tobă, pe care o repetă la următoarele treceri. Gestul a fost atît de încurajator, că de s-ar fi întîmplat să fiu în coadă mi-aş fi dat şi sufletul numai să înving. Ca acei boxeri din anumite filme care pe pămînt străin se lasă bătuţi măr, dar cum aud imnul naţional îşi şi revin pe loc şi încep să lovească orbeşte, cîştigînd spectacu-

los meciul cu o clipă înaintea gongului final. Este deci ușor de închipuit cum îmi spori energia și dorința de a învinge, auzind acele repetate și răsunătoare bătăi de tobă.

La al nouăsprezecelea tur, peste șaizeci de metri mă despărțeau de restul alergătorilor. Mai mult de șaptezeci și cinci, la al douăzecilea.

În acest moment, dirijorul ridică mîna și orchestra atacă primele note. Începu un cîntec dintre cele care îmi plăceau mie mai mult : îl cîntam în întregime pe de rost.

Îmi tresări inima de emoție și avîntul meu crescu și mai mult. Habar n-aveam, în clipa aceea, ce primejdie mă paște.

Într-adevăr, urmăream melodia măsură cu măsură, tot mai absorbit și mai influențat de ritmul muzicii : cînd mi-am dat seama că îmi stînjenea cursa era prea tîrziu ! Ritmul orchestrei nu se potrivea cu cel al cursei, al pasului meu și, oricît ar părea de necrezut, pur și simplu nu mai știam să alerg.

Era ca și chemarea pădurii pentru un animal domesticit. Încercai să scap, să rezist. Dar sîngele și muzica îmi goneau prin vine, eram ca un om intoxicat, ba chiar mai rău ; abia acum îmi dădeam seama.

Cînd trebuia să pun piciorul jos eu îl ridicam, inversam încordările și relaxările mușchilor, mișcam din degete dibuind după clapele și găurile clarinetului, iar pasul părea că mi se curmă la jumătate. Apoi, rotirile bustului îmi venea să le fac cîte patru *in levare*[1], adică două spre stînga și două spre dreapta. Și dezastrul fu total cînd de la optimi, pe care le scandam patru *in battere*[2], cu picioarele, și patru *in levare*, cu bustul, orchestra trecu la pasaje intermediare în doimi și pătrimi.

Nu izbutii să mă eliberez, să-mi revin, muzica își impunea ritmul tot mai în contratimp. Pînă și capul : dacă pentru cursă îl țineam ușor oscilant și suspendat deasupra corpului ca un lampion, pentru muzică îmi venea să-l mișc într-un mod cu desăvîrșire diferit și apăsător, cu multe oscilații bruște.

Lacrimi de deznădejde îmi înnegurară privirea : rezistam plîngînd în hohote și alergam cu sforțări supraomenești ca să nu pierd teren ; dar acest efort îmi sleia puterile.

În ceafă mi se înfigeau sutele de ochi ai publicului, într-o omenească tăcere de mormînt, care mă lăsa să mă cufund și să mă împotmolesc tot mai rău în spirala acelei melodii infernale.

Nici aerul nu îl mai trăgeam în piept cum cerea cursa ; ci numai cînd mi-o îngăduia măsura muzicii. Și-mi simțeam gîtul sugrumat, mă înăbușeam.

Noroc de Mancinelli. Mai bun ca un înger păzitor ! Il zării printre lacrimi tocmai cînd, în haosul mișcărilor mele, mă cuprinsese spaima că voi rămîne paralizat dintr-o clipă în alta.

[1,2] Termeni muzicali specifici *(n.tr)*.

— Orchestra ! Orchestra ! urlai.

Mancinelli pricepu îndată. Traversă terenul ca o săgeată și, fără a mai folosi scara, cu un salt de gorilă năvăli în tribună. Drept în mijlocul orchestrei : muzica se curmă pe dată. Mancinelli îl înșfăcă de guler pe dirijor, care încă mai dădea din mîini. Apoi coborî iar pe teren, făcînd gesturi amenințătoare.

A fost ca o înseninare bruscă a cerului ; ca atunci cînd simți iarăși pămîntul sub picioare ; parcă dintr-o singură mișcare a ștergătorului de parbriz ai în față iar cerul senin, și din ploaie n-a mai rămas nici urmă. Pe loc îmi reluai pasul, în timp ce ritmul melodiei mi se risipea din creier.

După numărul înălțat pentru marcarea turelor făcute, înțelesei că agonia aceea nu ținuse mai mult de patru sute de metri. Numai mie mi se păruse interminabilă. Eram vlăguit. Întorcînd capul, îmi văzui adversarii la zece metri.

O mînie surdă îmi copleși pieptul. Nu voiam să mă dau bătut. Îmi recăpătai judecata clară și forțai ritmul pînă la durere.

— Încă puțin ! Nu te lăsa ! zbieră Mancinelli văzînd că îmi revin.

Toată lumea mă privea cu atenție : cine știe dacă își explicau ce-a fost cu mine.

Recîștigai teren, mult, cu o regularitate matematică. Și cîștigai cursa distanțat, cu cel puțin patruzeci de metri avans față de al doilea sosit.

— Cred și eu că ți-e ciudă, spuse Mancinelli, dacă nu se băga orchestra, ai fi făcut astăzi cea mai frumoasă cursă din toată cariera ta. Puteai sosi cu o jumătate de tură avans !

— Ce să-i faci ! răspunsei. Asta-i viața.

XXII

A DOBÎNDI o calificare profesională nu-i joacă. Treci dintr-un atelier într-altul și în fiecare te ține pînă înveți ce-i de învățat acolo ; altfel nu scapi. Ajungi în schimb un lucrător desăvîrșit, iar după aceea poți munci în oricare sector prin care ai trecut ca ucenic, și nimeni nu poate avea ceva de zis.

Eu le înghițisem deja pe toate : ajustaj, forjă, tîmplărie, turnătorie, sudură, motoare. Mai aveam de terminat la strungărie.

Cu asta, omenește vorbind, treaba părea isprăvită. Dar nu. Faptul că ai devenit muncitor calificat, și ce contează că asta durează cît poftesc dumnealor, pesemne nu prea-i mulțumește pe șefi. Așa că ajuns aici, tocmai cînd să te apuci serios de treabă, te iau și te pun la specializare.

Îmi alesei strungăria. Astfel, pînă cînd aveam să-mi găsesc și eu un loc în această lume a muncii (mîna de lucru progresează mereu și orice lucrător cu calificare abia format își și ia valea), rămîneam în ghearele maistrului Mancinelli. În ochii lui eram acum un veteran.

E adevărat că, în mare parte, cei din vechea gardă plecaseră. S-au adeverit prezicerile lui

Mancinelli, cîțiva se făcuseră fotbaliști. Și nu aceștia erau cei mai fericiți : angajamentul visat întîrzia și ei lîncezeau în vreun tîrgușor ambițios, fără perspective de viitor.

— Dimineața, îi povestea Lepri maistrului, ne sculăm cînd avem poftă. Trecem prin piață și jucăm biliard ceasuri întregi. La prînz, mîncăm la birt. Ne adunăm toți la un loc, altfel e trist, trăncănim și rîdem prostește. Băgăm cît încape în noi. Foame veche ! Dacă ține, cerem suplimente ; dacă nu, muiem pîine în untdelemn și tot ne săturăm cît de cît. După-amiază, două cesulețe de somn, și la 15,30 sîntem pe teren, la antrenamentul zilnic. Seara, iar biliard ; cinema, iubita. Care-o are, bine-nțeles. Toți ne-am logodit în ascuns. Numai doi sînt însurați.

Meșterul îl conduce pe Lepri, tot vorbind, printre strunguri, aducîndu-l la mașina mea, la a lui Capponi, a lui Pedini, Pollastri, Silenzi, Campanelli. Maistrul ne grupase în fund, ca într-o rezervă, dîndu-ne cele mai bune strunguri, din acelea noi cu motor, autonome, nu ca celelalte care erau încă acționate prin curele de transmisie.

La drept vorbind, nu prea aveam ce să-l întrebăm pe Lepri — ca pe un frate ajuns rău. Cine știe însă dacă el își dădea seama ; și cine știe dacă, aflat în situația lui, oricare dintre noi și-ar fi dat seama.

Alți cîțiva, dimpotrivă, își deschiseseră niște prăpădite de ateliere mecanice, transformîndu-se foarte curînd în bieți meseriași, ca tinichigii, tocilari, vulcanizatori. Puțini lucrau la

o fabrică în adevăratul sens al cuvîntului, în industrie, la Terni, la Torino. Aceştia din urmă aveau un cu totul alt fel de a vorbi, de oameni siguri de sine şi încrezători.

Echipa de atletism a întreprinderii îşi mai ducea zilele numai şi numai pentru că la cîrma ei continua să fie mîna meşterului. Oricare dintre noi — rămăsesem vreo şapte, opt — era pregătit pentru mai multe probe. Se mai puteau face minuni şi în felul acesta; dar era o activitate în declin, căreia îi cam sunase ceasul, după toate aparenţele. Conducerea fabricii chiar asta şi voia, să lase echipa să moară prin epuizare. Alocaţiile erau reduse progresiv şi adesea obţineam cu mare greutate înlocuirea unui echipament pe care uzura îl făcuse de neîntrebuinţat.

De începători, Mancinelli se ocupa din ce în ce mai puţin; şi nu din lipsă de pasiune: părea dezorientat, îl copleşea o nelinişte de care nu era în stare să scape orice ar fi făcut.

Ca pe mare: dacă navighezi pe un vaporaş de cabotaj, dacă ai tonajul mic şi intri într-un curent potrivnic, trebuie să-ţi scuipi plămînii ca să poţi menţine ruta. În ce-l priveşte pe Mancinelli, ceva parcă voia să-l îndepărteze, să-l rupă de fabrică, iar el se împotrivea din răsputeri, ca să rămînă pe loc.

În vremea aceea, la întreprindere se vorbea tot mai mult despre noile metode de muncă, despre eliminarea timpilor morţi, despre disciplina mişcărilor, despre sincronizarea dinamică a producţiei în vederea folosirii la maximum a orelor sau, şi mai bine, a minutelor.

Utilajele erau înlocuite treptat, fără ca maistrul să fie consultat nici măcar pentru atelierul de care răspundea. Iar el, Mancinelli, începea să devină şi să se simtă anacronic în mijlocul acestor reorganizări. Cu atît mai mult cu cît, deplin încredinţat că factorul principal al muncii este omul, continua să conducă activitatea sectorului său ca un meşter de modă veche, care niciodată nu spune „fă cutare sau cutare lucru", pînă nu-ţi explică de ce aşa şi nu altfel, discutînd şi ascultîndu-ţi părerea dacă era diferită de a lui.

E limpede că aceste principii se împăcau tot mai greu cu planurile din ce în ce mai precise ale direcţiunii, hotărîtă să prefacă vechile structuri ale fabricii într-o întreprindere limitată, desigur, dar eficientă şi cît se poate de modernă.

XXIII

PE DE ALTĂ PARTE, nici noi nu prea ne străduiam să-i facem maistrului Mancinelli viaţa mai puţin amară. Era destul să plecăm din vizuina noastră, pentru a ne apuca iar de pozne.

Cu un astfel de prilej, Capponi făcu, pentru început, o mică inspecţie prin camere. Se întoarse aducînd o pereche de patine cu rotile şi o pereche de ochelari de soare. Îşi pusese o foaie de ziar pe cap şi ochelarii lăsaţi pe vîrful nasului. Eram găzduiţi la un pension. Îmi zise :

— Straşnice, patinele astea, nu, frăţioare ?

— Să nu exagerăm, răspunsei.

— Şi ochelarii de soare ? făcu. Ce spui, frate, de ochelarii ăştia ?

— Păi tu nu vezi ce ramă nenorocită au ?

— Ce să-i faci, frate-meu. Ca la călugăriţe, de ! Greu se găseşte la ele ceva modern, făcu el.

Veniră între timp şi Campanelli, Pollastri, Silenzi şi Pedini. Băuseră ceva şi, cum urma să se însoare peste cîteva zile, înainte de a ieşi din bar Campanelli îşi strecurase în buzunar patru linguriţe.

Mi le arătă :

— Sînt bune linguriţele astea ? vru el să afle.

Erau din cele lungi, cu coada răsucită.

— Nu-s rele. Te-ai pricopsit, ce mai !

— Nu cine ştie ce, făcu el pe modestul, dar tot e ceva.

— Oho ! Grozave ! Da ce faci doar cu patru ?

— Ia auziţi la pungaşul ăsta, se întoarse el spre ceilalţi. După el, trebuia să le iau pe toate. Garnitura întreagă !

În grădină nu se zărea nici picior de elevă sau de călugăriţă. Ai fi zis, un pension lipsit de materie primă. Mai trîndăvim o vreme sub un cais încărcat cu fructe. Erau delicioase. Cînd apăru meşterul, Pollastri zbieră :

— Nu guşti nişte caise, meştere ?

Bătrînul păru că vrea să alunge cîteva mii de muşte cu o singură mişcare a braţului. Spuse :

— Să mergem. Hai, masa-i gata.

Apoi, ajungînd mai aproape, şopti :

— Sîntem într-un pension ! străduiţi-vă să fiţi serioşi. E un pension de domnişoare.

— Da, da-i pustiu, făcu Pollastri.

— Asta s-o crezi tu, răspunse antrenorul. S-or fi ascuns pe undeva.

Ne aşezarăm la masă gălăgioşi şi în aceeaşi clipă dispărură cîteva farfurii, pahare, tacîmuri şi o carafă de apă, pe care Campanelli o puse grijuliu în valiză, după ce mai întîi vărsase conţinutul pe pardoseaua de cărămizi.

Veni o femeie voinică, pasămite bucătăreasa și ne împărți cîte două pîinișoare de căciulă. Apoi alta, care turnă fiecăruia cîte o jumătate de pahar de vin.

Abia ieșiră cele două, că prin altă ușă intră, cu pași hotărîți, profesoara de gimnastică a pensionului. Semănînd cu un balon captiv, pășea ca într-o procesiune de una singură. Înainta furioasă, gata de luptă. Încetini pasul în apropierea bătrînului, iar lîngă el puse frîna. Îi vorbi la ureche vreo cîteva clipe.

Cînd termină, maistrul rămase încremenit, acolo, în capul mesei. Prin ferestre venea o adiere răcoroasă, cu mireasmă de grădină.

— Patinele! porunci. Scoateți imediat patinele!

Profesoara de gimnastică, semănînd cu o mare hartă a Asiei, se postase în spatele său și împreună, privindu-i sub pleoapele întredeschise, păreau un fel de piesă incrustată: mai întîi se vedea un segment aparținînd profesoarei; apoi, în mijloc, segmentul central format din maistrul Mancinelli, destul de mare și el; în sfîrșit, al treilea segment, iarăși profesoara de gimnastică.

— Scoateți imediat patinele. Dacă nu, o să fie rău, stărui Mancinelli, ridicînd glasul.

Pe neașteptate, în tăcerea care urmase ultimului strigăt, de sub masă se auzi zgomot de rotile pe dușumeaua de cărămizi. Patinele. De bună seamă Capponi, fără a se clinti, izbutise să le scoată din valiză, să le pună jos și să le tragă un șut magistral care le pusese în mișcare pe amîndouă deodată. Mă pomenii

cu una din ele între picioare: așa că, alt șut zdravăn și altă cursă destul de zgomotoasă. Aceeași soartă o avu și cealaltă patină îndreptată în altă direcție. Și tot așa, într-o liniște de mormînt, sub masă continua larma rotilelor și a șuturilor, în vreme ce cu torsul nemișcat, cu mîinile încremenite lîngă farfurii, cu chipurile grave noi stăteam cuminți ca niște îngerași nevinovați.

Fiecare, cum îi sosea o patină la picioare, poc, o și trimitea mai departe. Dacă se nimereau amîndouă deodată, poc-poc, un șut dublu și zburau una după alta.

Auzind zgomotul rotilelor pe podea, meșterul zîmbi mulțumit.

— Sînt acolo, dedesubt, îi spuse profesoarei.

Profesoara veni lîngă masă. Chiar în clipa aceea patinele evadară din îngrăditura de picioare, proiectate de două șuturi puternice, țîșnind de sub masă cu viteza unor reactoare. Goniră în direcții diferite, pînă la marginea sălii de mese.

Antrenorul se duse și le adună de pe jos; apoi, ținîndu-le de curele, ca pe o pereche de pui, i le dădu profesoarei de gimnastică. O lămuri:

— Ca să vedeți! Erau acolo, dedesubt.

Și fără a mai zice nimic se întoarse și se așeză la locul lui și, cu coatele pe masă, își strînse capul între mîini, cum faci cu un pepene verde ca să vezi dacă-i copt. Mergînd de parcă ar fi înghițit un par, profesoara ieși.

— Blestemaților, mormăi bătrînul pentru sine.

XXIV

MAISTRUL tăcea tot timpul. Se făcuse parcă ursuz, așa, deodată. La ieșirea din schimb nu puteai pune mîna pe el cu nici un chip. Cînd sirena suna încetarea lucrului, el era deja spălat și îmbrăcat, iar cînd răsuna semnalul de deschidere a porții, el o și ștergea, înaintea tuturor. În atelier era cu neputință să-i vorbești.

Am fost nevoit să îl pîndesc afară. M-am învoit să plec cu o oră mai devreme și am stat planton la ieșire.

— Unde te duci cu perechea aia de porumbei, meștere? îl întrebai.

Oprindu-se în loc, Mancinelli își privi pantofii de pînză, care păreau văruiți.

— Sînt albi, așa-i? făcu el, gînditor. Îi curăț cu ceruză.

Îl privii cu atenție:

— Bine faci. Și fața cu ce ți-o cureți? Tot cu ceruză?

— Cauți gîlceavă? se informă el, agresiv.

— Dumnezeule mare, ce palid ești, meștere! spusei. Ce, faci plajă la lună?

El înghiți în sec.

— La soare nu, în orice caz, răspunse.

— De zece zile nu te-a văzut nimeni la teren, îl ispitii.

— Și ce, nu m-ați văzut la fabrică?

— Ba da, printre picături, spusei.

Nu răspunse. Străbăturăm în tăcere strada pînă la capăt. Apunea soarele. Vara nu mai era departe.

Oamenii, tineri și vîrstnici, ieșeau pe poarta fabricii privind în jur uimiți, de parcă ar fi intrat într-o altă lume, cu totul deosebită de cea în care trăiau opt ore pe zi. În fiecare după-amiază îi încerca aceeași stare sufletească: păreau niște străini, în primele clipe, legau vorba anevoie despre alte lucruri decît munca lor care pînă atunci le absorbise atenția și le condusese mișcările.

Și-apoi mai era și zgomotul: cînd lăsam în urmă poarta, ieșind din larma fabricii, părea că am trecut deodată pragul unei uimitoare lumi a tăcerii.

La cîrciuma din colț, maistrul împinse ușa de sticlă și intrarăm. Eram cunoscuți acolo.

— Bine-ați venit, domnilor, ne salută patronul.

— Un chil și două pahare, comandă Mancinelli.

Ne așezarăm pe o laviță, lîngă butoaie, rezemați cu spatele de stîlpi și cu brațele pe masă. Ne uitam unul la altul.

— Semeni cu un copac bombardat, meștere, rostii în cele din urmă.

Zîmbi disprețuitor, dar și cu bunăvoință. Luă sticla și turnă vin în cele două pahare.

— Nu-ţi cade greu? întrebă.
— Cum? Ce anume?
— De vin, ziceam. Poţi bea fără să mănînci?
— Ce vorbeşti, meştere! Da ce, sînt bolnav?
Băurăm pe-ndelete şi el umplu iar paharele.
— Mi-eşti prieten, declară.
— Dar ce ai, meştere? Nu vrei să-mi spui?
Se uită ţintă la mine, apoi la pahar. Urmărea băşicuţele ce se adunau la suprafaţă şi din cînd în cînd gusta din vin, parcă ar fi sorbit caimacul de pe lapte.
Vorbi dus pe gînduri:
— Dacă-i să conduci corabia, o conduci: dar cînd se termină apa, unde o mai conduci?
Rostise vorbe puţine, dar destul de lămurite. Şi totuşi mi-era greu să mi-l închipui la pămînt.
Altceva nu-mi mai spusese. Raza de soare în care juca praful se stingea. Soarele era la asfinţit. Maistrul renunţă să mai stea cu ochii ţintă la vin, îl bău şi turnă iar în pahare.
— Să bem, zise, asta-i tot ce putem face.
— Mai spală gîtul, după atîta venin, îndrăznii eu.
— Ehei, ce ştii tu?
— Nimica nu ştiu, făcui. Poate că greşesc.
— Tot e ceva! spuse el.

Afară se întuneca. Veniră şi alţi clienţi, dar fără să se aşeze: beau la tejghea, uitîndu-se în jur, în timp ce înghiţeau lacom, răsturnîndu-şi încet capul pe spate. Dădu şi Mancinelli vinul pe gît. Puse banii pe masă şi se ridică de pe scaun.
— Să ne fie de bine, zise.
Rămăsei la locul meu, aproape în întuneric, să-mi sorb mai departe vinul, cu sticla goală dinainte, asemănătoare cu un turn.

XXV

PE TEREN chiar şi maistrul Mancinelli îşi mai uita necazurile şi redevenea cel de altădată, din zilele mai bune.

Descheiat la haină, cu o vestă în pătrăţele şi cu o scobitoare după urechea dreaptă, în după-amiaza aceea părea un obişnuit al hipodromului. Cu picioarele depărtate, îşi rotea ochii prin tot stadionul ca un gospodar în ograda lui.

— Deci tu alergi astăzi trei mii de metri, îmi spuse. Şi fii atent la blondul ăla care trage tare, mai adăugă el.

Aşezat pe iarbă, cu spatele lipit de gardul de sîrmă ce înconjura terenul, savuram mireasma răcoroasă a pămîntului. Eram sătul şi moleşit. Ţinîndu-şi ţigara de foi între două degete, la cîţiva centimetri de gură, Mancinelli zise:

— N-auzi? Ai înţeles ce ţi-am spus?

Îl priveam de jos. Făcui:

— Ordinu-i ordin, meştere; cît despre trei mii de metri, află că n-am pantofii la mine.

— Cum aşa? Nu ţi i-ai adus? se miră el.

— Nu. Că nu-s ghicitor! De unde era să ştiu? spusei. Doar se întîmplă să mai rămîn şi în rezervă. Ar trebui să m-anunţi dinainte, nu?

— Lasă că-ţi fac eu rost, zise Mancinelli. Pînă atunci du-te şi dă-ţi cu apă rece pe mutră, îmi pari cam moleşit.

Şi încă cum, habar n-avea el. Noroc că nu mă văzuse mîncînd. Oaspete de onoare la banchetul conducerii, n-avea să afle cum s-a îndopat echipa, la restaurant, decît atunci cînd i se va prezenta socoteala. Poate ar fi trebuit să-i spun, căci nu se aleargă în cursă, şi încă la trei mii de metri, cu un stomac plin cum era al meu; dar nu aveam chef de discuţii. Îmi ţinui gîtul şi faţa sub robinet şi mă tolănii iarăşi pe iarbă: nu trecură cinci minute, că Mancinelli se şi întoarse cu pantofii în mînă.

— Na. Ţi-am făcut rost, zise. Cuiele sînt prea lungi. N-avem ce face.

— Bravo, făcui. Dar nu risc să mă pomenesc cu careva că vine să mi-i ia?

El se uita la pantofi, ţinîndu-i de şireturi. Zise:

— Stai puţin: nu ţi se pare vîrful prea strîmt pentru piciorul tău?

— Îi încerc îndată.

— Oricum, alţii nu-s, făcu.

— Păi atunci problema-i rezolvată, spusei. Eu am picioarele de formă triunghiulară: triunghi isoscel, ca să fiu mai exact, cu baza la degete şi vîrful la călcîi. Aşa-s ele făcute. Şi s-au mai şi deformat la alergări, tot îm-

pingînd înainte din vîrfuri. Astfel de picioare trebuie însă încălţate în pantofi de aceeaşi formă. Pe cînd cei aduşi de Mancinelli păreau două franzeluţe, uşor subţiate la vîrf. Deci exact pe dos.

Îi trăsei anevoie în picioare. Dar întins pe iarbă şi cu sîngele cald încă, e greu să-ţi dai seama cît poate durea. Pe de altă parte, mi-era rău la stomac şi eram preocupat de gîndul că voi porni în cursă cu pîntecele plin ca al unui rumegător care mai are de mestecat tot ce a păscut.

În sport, imprudenţele se plătesc, mai devreme sau mai tîrziu. Eu însă am fost pedepsit pe loc, fiindcă după zece paşi simţeam că leşin. Nu din cauza stomacului, pantofii ! „Lasă, mai bine mă retrag" fu primul meu gînd. „N-am mai făcut-o niciodată, dar acum mă retrag."

Ar fi fost mai puţin dureros să alerg pe cuie sau pe jăratec. Nu era chip să pun piciorul pe pămînt fără să simt o durere cumplită. Suferinţa creştea cu fiecare pas : şi nu încetul cu încetul. Creştea în progresie geometrică. La primul pas aveam deja două porţii de durere, la al doilea patru porţii, la al treilea opt, şi al patrulea şaisprezece, la al cincilea treizeci şi două, la al şaselea şaizeci şi patru. Şi tot aşa mai departe, închipuiţi-vă. Un chin !

Făcurăm patru sute de metri şi începeam a cincea sută în grup. Spectatorii nu ştiau ce

să mai creadă : li se părea ciudat că arbitrii admiseseră în cursă un şchiop.

— Acum, dacă a participat la un concurs în Elveţia, aiuritul ăsta se crede îndreptăţit să facă mereu pe originalul, spuse un atlet ce şedea lîngă pistă, în aşa fel încît să-l aud.

Pînă una, alta, eu căutam să stau în aer cît mai mult timp posibil. Dacă pentru un anumit parcurs trebuiau, de pildă, o sută de paşi, de cîte ori atingeam pămîntul forţam zvîcnirea piciorului pentru a-i reduce, să zicem, la optzeci. Din care pricină stilul meu de alergare se prefăcuse într-o serie de salturi lungi.

Trecu şi primul kilometru. Lumea nu prea îşi explica sistemul meu de alergare.

Careva strigă :

— Huooo ! Ăla care-şi bate joc de concurenţi. Se crede grozav. Uitaţi-vă la el cum aleargă.

La un kilometru şi trei sute de metri de la plecare, doi începură să tragă ca nişte diavoli. Eram unsprezece cu toţii. Nimeni nu se putu ţine după ei şi cei doi evadară. Eu rămăsei în grup.

La aceasta publicul nu rămase nepăsător. Mă aflam printre cei ce pierdeau şi felul meu caraghios de a alerga fu explicat pe dată altfel : nu mai era batjocura unuia puternic faţă de cei slabi, ci zvîrcolirile neruşinate ale unui exaltat. Clar. Şi publicul, oricît de puţin s-ar sinchisi de atletism, nu înghite nici un fel de potlogării.

Începură fluierăturile. Întîi răzlețe, apoi din ce în ce mai înverșunate. Așa se întîmplă întotdeauna : e destul să înceapă unul, că se pornesc toți, ridică stăvilarul și apa dă năvală. În mai puțin de un minut, furtuna se dezlănțui. Un șuierat continuu. Pasămite, în vreme ce o parte din ei își trăgeau răsuflarea, ceilalți fluierau cît îi țineau bojocii. Trebuie că era și cîte unul care se simțea jignit personal, căci din vacarmul acela răzbeau din cînd în cînd răcnete adresate mie :

— Fanaticule !

— Aiuritule !

— Hahaleră !

— Caraghiosule !

— Lasă-te de sport !

Și în mijlocul acestei apoteoze eu făceam salturi de cangur.

Deodată, din vestiar, țîșni maistrul Mancinelli.

— Din cauza lui ! Uită-te, să vezi frumusețe de spectacol, se grăbiră să-l anunțe.

Mancinelli își țuguie buzele ca pentru a săruta, fără să se apropie, un obiect aflat la o palmă de fața lui și strînse din ochi. Își desfăcu larg degetele de la mîini.

Mă mențineam încă în grup ; dar la coadă. Cei doi fugeau de mama focului, la mai bine de douăzeci de metri înainte. Cine să-i mai ajungă ? Mancinelli galopă spre curbă. Se tot foia așteptînd. Cum mă apropiai, începu să urle :

— Ticălosule ! De ce faci pe clovnul ?

Alergînd, adică țopăind, îl vedeam ca printr-o pînză de apă. Căuta cuvinte care să mă rănească, și cît mai rău. Să mă dezmeticească. Dar nu era în stare decît să înjure. Atunci întoarse foaia : era atît de afectat, că începu să se milogească.

— Haide. Nu te lăsa. De ce vrei să ajungi ultimul ! De ce nu fugi ? De ce să-mi faci una ca asta !

Nu-mi mai simțeam picioarele. Parcă mi-ar fi fost retezate de la glezne cu securea și aș fi alergat mai departe pe cioturi. O clipă avui iluzia că mă văd pe mine însumi ca pe un soi de pasăre din ordinul picioroangelor.

Mă străduiam cu disperare să nu cedez, să mă țin în rînd cu ceilalți ; dar deodată, nenorocirea veni. Mîncarea cu care mă îndopasem, pornită să-mi devasteze stomacul și înainte de cursă, acum, în contracțiile efortului și ale durerii, se revoltă. Gata cu mine. Cine a mai alergat cu pantofi strîmți și cu măruntaiele în flăcări ? Nici în iad nu pot fi asemenea chinuri.

Pierdeam teren la fiecare pas. Stomacul meu era un vulcan plin de lavă, în necontenită frămîntare. Un aluat care dospea, umflîndu-se treptat. Greața mi se ridică în gît. Chiar și grupul mă lăsa în urmă. Istovit, cu privirea tulbure, alergam clătinîndu-mă : mi-era greu și să mă răsucesc, atît de cumplite erau durerile.

La a doua curbă, sub privirile curioase ale puștilor cocoțați pe zidul stadionului, înceti-

nii pasul. Mă aplecai aproape pînă la genunchi şi începui să vărs. A doua oară, la fel, înainte de a intra iar în curbă. Te pomeneşti că tot aşa se simte şi o femeie după naştere; fără pic de sînge în vine. Ceva mai încolo aştepta maistrul Mancinelli. Avea aerul unuia care vrea să arate că nu s-a întîmplat nimic deosebit. Dar abia ajunsei în dreptul lui, că scoase la iveală o găleată şi îmi zvîrli în faţă şi pe piept cel puţin zece litri de apă rece ca gheaţa. S-ar fi zis că voia să mă omoare.

Cît pe ce să sar la el şi să-i fac mutra zob. Dar bătrînul socotise bine. Căci furia care mă cuprinse mă şi înviora parcă.

În frunte alergau tot cei doi evadaţi, cam la treizeci de metri de grup; în urma grupului, cam la douăzeci de metri, venea trupul meu chinuit.

Antrenorul se răsti:

— Dă-i! lungeşte pasul! Idiotule! Dă-i bătaie, că mai sînt doar şase sute de metri. E vorba acum de metri.

Îmi luai vînt. Ca pe vremuri, ca la primele curse, cu o încăpăţînare de inconştient. Înaintea ultimei ture, grupul iuţise pasul: pornit în urmărire ca un uliu, îl ajunsei la două sute de metri înainte de sosire, cînd tocmai începea sprintul pentru locul trei. Treabă şi de pricepere, nu numai de muşchi. Primii doi sosiseră deja.

Ultima curbă nu o mai atacarăm în şir indian, ci la înghesuială. După curbă, trecui

pe exterior, pentru a avea coridorul liber. Doi sprintară prea devreme ca să poată face vreo ispravă. Treizeci de metri înainte de finiş; acela era momentul! Ţîşnii ca din puşcă. Cu mîinile în lături şi degetele răşchirate, cu şalele, muşchii coapselor, ai pulpelor, ai bustului întreg, ai grumazului, toţi încordaţi ca un arc, mişcînd picioarele cu atîta iuţeală că atingeam pămîntul doar cu vîrfurile, şi nu ca să mă sprijin, ci doar ca să împing înainte. Unu, două, trei, atacuri; bun, îi depăşeam: nu mai alergam umăr la umăr cu alţii. Nu-i mai văzui. Chiar dacă numai cu o palmă, dar îi lăsasem în urmă!

Maistrului Mancinelli îi veni inima la loc. Îşi ţinuse răsuflarea cît timp a durat sprintul final. Cucerisem locul trei, cu un metru avans faţă de al patrulea sosit. Unul după altul, sosiră şi ceilalţi.

Nu mă dusei la vestiar. Părăsii pista, să mă culc un moment pe iarbă. Doar un moment! Mi se părea că se făcuse deodată noapte. Iar eu simţeam nevoia să plîng, să oftez.

Meşterul Mancinelli, pe urmele mele. Zise:

— Putea să meargă mai bine, dar sînt mulţumit şi cu atîta.

Cine ştie dacă alergase vreodată în viaţa lui în astfel de condiţii. Îmi întorsei privirea spre el. Ridică o mînă şi mă bătu uşurel pe umăr.

— Bravo ţie! îmi zise.

Bătaia pe umăr, uşoară, uşoară, dar mă făcu să mă prăbuşesc la pămînt.

— Ei ! Şi-acum de ce stai acolo ? Dobitocule. Iarba-i udă şi eşti asudat ca un cal. Te-mbolnăveşti ! zise.

Nu răspunsei, stînd aşa, cu obrazul în iarbă.

Mă întoarse cu faţa în sus. Deschisei ochii.

— Hai la vestiar, spuse el, sus, ridică-te, umblă singur : dacă nu, ce-o să zică lumea ? Dar ce-i cu tine ? De ce faci mutra asta ?

— Scoate-mi blestemaţii ăia de pantofi, meştere.

Mă descălţă.

— Pentru numele lui Dumnezeu ! exclamă.

Mă uitai la picioarele mele. Erau numai sînge. Şi mai văzui că unghiile degetelor mari rămăseseră lipite de pantofi.

Maistrul încremenise. Scrîşnea din măsele. În cele din urmă puse mîna pe mine şi mă săltă în spinare.

— Voi spune că ne-am certat, zise el, şi că tu eşti vinovatul, ca întotdeauna.

XXVI

— CA SĂ DOBORI taurul, aştepţi vremea potrivită. Şi iat-o, vine, zise maistrul Mancinelli, stînd rezemat de un strung oprit.

Răsuflă rar şi lung, ca să nu-i tremure glasul.

Îl scoseseră la pensie. Venise ca să ne-o spună. Şi vorbea pentru sine şi pentru noi, făcînd bilanţul, cu amărăciunea sfîrşitului.

Nu, nu era o lovitură neaşteptată. Pînă aproape în ultima zi tot glumisem pe tema aceasta ; părîndu-ni-se ireală, îndepărtată, imposibilă, ca acele lucruri despre care se crede că nu pot avea un sfîrşit ; dar de ştiut, ştiam : trebuia să vină odată. Poate că aşa este şi cu moartea : cine se gîndeşte serios la ea toată ziua, în timp ce lunile şi anii trec ? Şi totuşi moartea îşi vede de treabă : vine, se apropie în fiece minut, sau ne grăbim noi să-i cădem în mînă cu tot dinadinsul, şi ne pomenim pe neaşteptate cu ea.

Acum noi, ultimii rămaşi, nu mai aveam prea mult de stat în fabrică. Astfel că se rupeau şi ultimele legături pentru maistrul Mancinelli. Poate că, avîndu-ne pe noi mai departe în echipă, ar fi continuat să active-

ze ca antrenor, ar fi avut măcar cu cine vorbi despre muncă, despre ce se întîmplă acolo, înăuntru, în ateliere ; dar fără noi, fără fabrică, nu mai avea nici inimă.

Să dădăcească mereu alţi şi alţi nou-veniţi ? Păi erau destui antrenori prin partea locului ; şi cîţi nu-l criticaseră ! N-aveau decît să ducă ei mai departe speranţele sportului, conform cu cele mai bune reguli, cele mai alese, fără interferenţe în afara stadionului, cu nepăsătoare competenţă. Pentru Mancinelli şi pentru noi sportul era cu totul altceva : sportul era fabrică şi soare, un pahar de vin băut împreună, obişnuinţa de a ne privi în ochi după cursă. Poate tocmai pentru asta ne apăsa pe suflet despărţirea de meşterul nostru, ca despărţirea de o generaţie pe ducă, cu mentalitatea ei diferită. De acum încolo nu aveam să mai fim în stare să vedem o pistă de zgură fără a ne simţi stingheri. Şi-atunci, pentru noi, pentru mine mai ales, fabrica îşi cobora steagul, iar din clipa aceea îmi păru inutilă orice patrie în afară de cea a solidarităţii şi a sentimentelor.

Maistrul apăsă pe buton şi strungul porni, zbîrnîind.

— Aşa, făcu, plec. Las strungul mergînd. De-aş putea, v-aş lăsa şi pe voi tot aşa, în mers. Străduiţi-vă să fiţi mereu în frunte, băieţi.

Ne cunoşteam meşterul : de aceea vorbea el atît de mult, de data asta măcar. Stăteam

în jurul lui privindu-l de parcă simţeam că de la o clipă la alta trebuia să ni se schimbe viaţa în întregime, cu toate obiceiurile, în vreme ce pe chipul lui bătrîneţea se ivea văzînd cu ochii. Cîte bucurii, ce zile senine pierdute, totul, iarba verde, zgura roşiatică a pistei rămîneau parcă îngropate pentru totdeauna în ochii lui !

Maistrul Mancinelli părea că nu mai are ochi decît pentru havana lui. Cît despre noi, nu eram în stare să scoatem o vorbă.

— Lacrimile nu-s interzise, declară el.

Dar nimeni nu-şi îngădui vreo necuviinţă.

— Ce rost ar avea acum o cuvîntare despre sport, mai spuse. Noi l-am făcut zi de zi pe teren, împreună. Eu, toată viaţa : poate bine, poate rău. Toată viaţa ! Şi abia acum înţeleg ce greu e să te retragi ; căci sportul este însăşi existenţa : e o parabolă care urcă şi apoi coboară, şi-mi pare absurd că trebuie oprită din drum în faza de coborîş. Este ca şi cum un om încă tînăr s-ar sinucide pentru a nu se vedea îmbătrînind. Ar fi mai uman să fie lăsaţi toţi să ajungă la capăt. Desigur, nu în fotoliul cu rotile ; dar cît braţul e încă viguros. Şi cu atît mai mult, pe antrenori, deoarece ei sînt cei care ţin hăţurile în mînă. Se pare însă că, pentru demnitatea omului, trebuie să închei frumos, înainte de a sucomba, să ştii să te dai deoparte renunţînd la luptă, acceptînd regulile anilor şi ale prejudecăţilor. Aşa că eu, dacă nu mai sînt bun de muncă, mă las şi de sport, cu toate

că aş fi preferat de-o mie de ori să mă fulgere moartea pe pistă.

Sfîrşi prin a-şi recăpăta stăpînirea de sine şi îşi curmă vorba. Atenţia lui părea acum concentrată în întregime asupra unei unghii pe care şi-o curăţa cu o bucăţică de lemn. Negreaţa de fabrică, ce nu o poţi scoate nici cu apă fiartă şi sodă ; rămîne veşnic acolo, sub unghie, zi şi noapte, duminica de asemenea, cînd îţi îmbrăţişezi iubita, dalbă ca miezul de pîine.

— Voi avea mîinile albe de-acum, ca funcţionarii, zise.

Făcea tot ce putea să ne ajute ; dar şi pentru el îşi aduna puterile, ca să se desprindă pe nesimţite, să ridice pînzele fără a face semne de rămas bun.

Noi, vai de capul nostru. Eram ţepeni, încercînd să ne ţinem tari, pradă unei tulburări care ne sugruma.

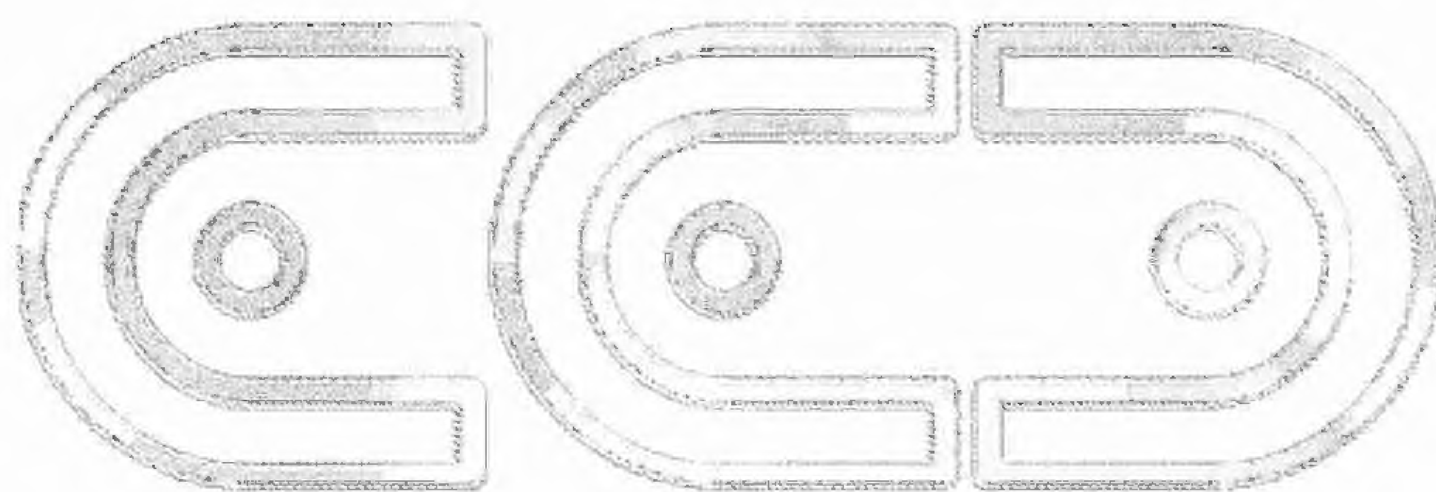
— Bine-ar fi s-o lăsăm baltă, continuă, barem pînă izbutesc să-mi sting focul din mine. Va trebui multă apă...

— Pentru noi, la fel. Multă apă, murmurai. Se uită la mine :

— Şi cînd te gîndeşti că niciodată n-ai avut picioare lungi !

Cu mişcări încete, maistrul Mancinelli îşi aprinse trabucul. Şi plecă, legănîndu-şi umerii largi, cu pasul lui de vechi sportiv, printre batiurile de culoare închisă ale strungurilor.

Scanare și prelucrare digitală

de

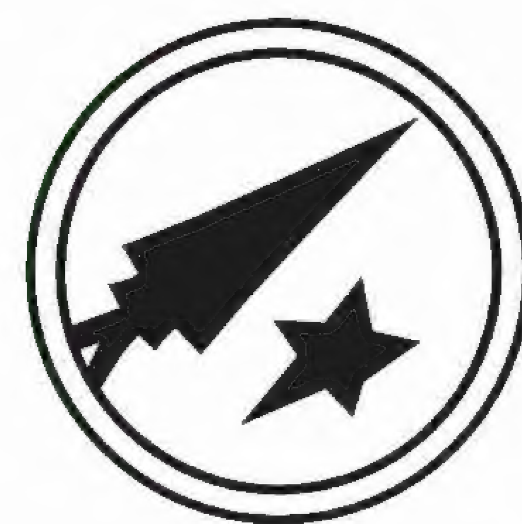

Anonim

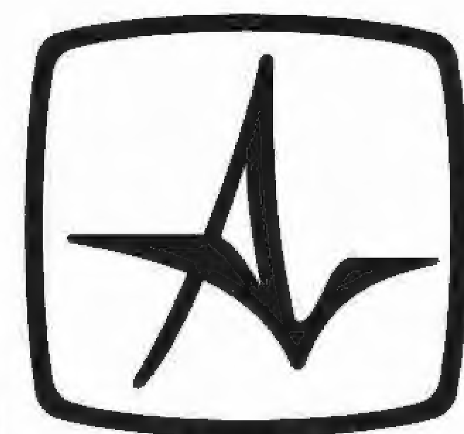

și

CAT Graur

Antwerpen

2023

